Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 7 (1199) ГОД XXIV БЕЛАСТОК 18 ЛЮТАГА 1979 г. ЦАНА 60 гр.

З рэпарцёрскіх запісак

Зімой у лесе

Ідзем праз заснежаны лес. Дарогу паказвае інжынер-ляснік **Мар'ян Дадура,** які з'яўляецца намеснікам надляснічага ў Жэдні. Пад нагамі роўнае, чыстае, белае, пушыстае снежнае пакрывала — аж сорамна таптаць яго. Стараюся ісці па слядах майго праваднiка, але і так за кожным крокам правальваюся аж за калені. Цяжка. Спыняюся, каб аддыхацца, а пры нагодзе, каб палюбавацца ўсімі гэтымі стройнымі соснамі і ёлкамі.

✲

Надлясніцтву Жэдня, як інфармуе мяне яго гаспадар, надляснічы **Славамір Пашкевіч,** падпарадкавана 23 тысячы гектараў дзяржаўнага лесу, а дадаткова яшчэ яно ахоўвае 10 тысяч гектараў прыватных сялянскіх лясных угоддзяў. Прастор вялікі, а працы яшчэ больш.

— Толькі ў гэтым годзе, — кажа надляснічы, — мы абавязаны паставіць розным дрэваапрацоўчым фабрыкам і камбінатам аж 50 тысяч кубічных метраў драўніны. Хопіць кароткі, усяго ледзь некалькідзённы перабой у працы, і... адразу тэлефоны аж пухнуць ад нервовых лаянак на тэму, што мы сабе думаем, прадукцыю на фабрыках падрываем... А ў нас цяпер аж на 30 працэнтаў менш пастаянных рабочых, чым было іх, скажам, пяць год таму назад, а лік сезонных рабочых за гэты час паменшыўся аж на 70 працэнтаў. Праўда, узрасла прадукцыйнасць нашых лясных рабочых. Пяць гадоў таму назад наш статыстычны рабочы дзень працы нарыхтоўваў два кубаметры дрэва, а цяпер ужо даходзіць да звыш 4. Гэта вынік механізацыі. Нягледзячы аднак на тое, у лесе працаваць цяжка, цяжка і мала атракцыйна з фінансавага боку. Для прыкладу, ляснічы, чалавек з сярэдняй прафесіянальнай падрыхтоўкай можа зарабіць у нас не больш як 3700 зл. у месяц.

Значыць, праца ў лесе гэта занятак больш для энтузіястаў, для сапраўдных любіцеляў лесу, чым для тых, хто шукае ў жыцці фінансавай нажывы.

✲

У лясной цішыні ўжо здалёк чуваць пранізлівы візгат механічнай пілы і што хвілінку гулкае рэха трэскам апавяшчае смерць чарговай паднебнай сасны, якая расла тут не менш паўстагоддзя.

— Сячэм лес, — інфармуе мяне інжынер Мар'ян Дадура, — у многіх раёнах нашага надлясніцтва, але найбольш на тэрыторыі будучага вадасховішча між Семяноўкай і Бандарамі.

Мы знаходзімся ў лясніцтве Казячы лес. Ідзем на зруб, дзе працуе звыш 20 чалавек. Здаўна вядома, што найлепшая па якасці драўніна з зімовай рубкі. І таму надлясніцтва намагаецца аж 40 працэнтаў свайго гадавога плана выканаць у першым квартале года. Дык трэба старацца, хаця цяжка. Хопіць дакрануцца да дрэва, а з яго сыплецца за каўнер назойлівы снегапад, неасцярожна ступіш кудысь убок і ўжо ў снезе аж па паясніцу. А працаваць трэба, бо акорд...

Сяргей Бурса ўжо 30 год не разлучаецца з лесам. Цяпер у яго руках высокаспраўная механічная піла. Яго сябры: Генрык Паўлюк, Анатоль Шыдлоўскі і Францішак Сэвёла — таксама выдатныя майстры сваёй прафесіі. У чырвоных касках для аховы галавы перад усялякімі нечаканасцямі крочаць яны ў першай лініі. За імі ідуць сезоннікі: Яўген Ярмоз, Мікалай Паўлоўскі, Ян Крук, Уладзімір Дарашкевіч, Аляксандр і Мікалай Савесцянюкі, Аркадзь Дрыгас ды іх сябры, разам 17 чалавек. Усе з навакольных вёсак. Пастаянна працуюць пры пабудове і рамонце дарог. Цяпер аднак на дарогах работы няма, дык іхняе прадпрыемства „пазычыла“ іх надлясніцтву. І вельмі добра, бо кожная пара рук у лесе цяпер вельмі патрэбная, а кожны селянін умее махаць сякерай.

✲

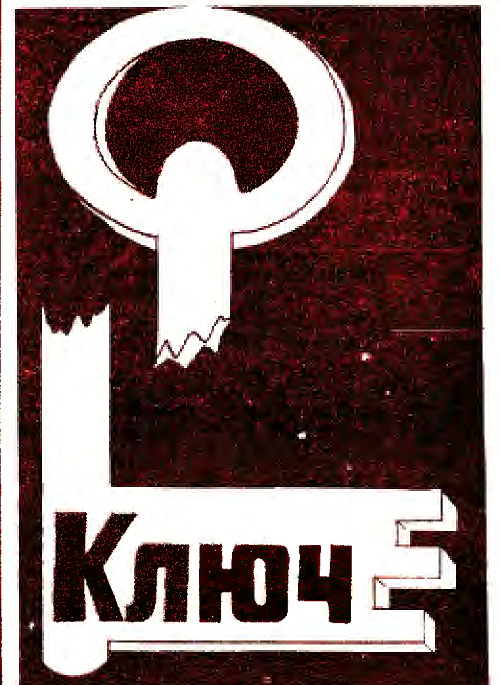
Вяртаемся назад у Жэдню. Па дарозе інжынер **Мар'ян Дадура** ветліва вітаец-

(Працяг на стар. 5)

Начытаўшыся Я. Леанчука і М. Шаховіча пра розныя вераванні людзей, я жыў з перакананнем, што найгоршы праклён — гэта пажадаць каму-небудзь, каб ён паламаў рукі ды ногі. Але з гэтай наіўнасці мяне вывела само жыццё. Мне давялося пераканацца, што ў Беластоку куды горшае за той праклён ёсць пажаданне: „Каб табе ў дзвярах ключ зламаўся!“

Ключоў тых да ўваходных дзвярэй было два і імі мая сям'я неяк абыходзілася: адзін горшы, што крыху засякаўся пры адмыканні, і другі — надта ж добры: адмыкаў і замыкаў хату, як па маслу. Але ж вазьмі як на тое: ударылі тыя страшэнныя маразы ды завірухі, што паў-Еўропы мала на той свет без пары не звялі, і ўсё ў дзверы мае хаты. Намерзлі дзверы, абледзянелі. Я раніцай да іх, круць-верць ключом, а ён — „хрусь!“ і асталіся ў маіх руках толькі кальцо ды шпень. І зламаўся той найлепшы ключ! Сэрца маё ёкнула, відаць, прадчула нядобрае. Я ж не ўпаў духам: горшым ключом адамкнуў неяк дзверы, без пары павыганяў дзяцей у школу, а жонку на работу, замкнуў хату ды бягом у горад.

Папёр у беластоцкі універмаг „Цэнтраль“, дзе знаходзіцца пункт паслугаў, у якім можна адразу дарабіць патрэбныя ключы. Забягаю туды, а там пуста, толькі вывеска: „Перапынак на хвілінку“. Павалэндаўся я па універмагу мінут дваццаць, заглядаю на пункт, а там тая ж самая вывеска.

На пункце нічога не змянілася праз гадзіну і праз дзве. Да трэцяй гадзіны пасля поўдня я ў „Цэнтралі“ не спускаў вачэй з варштату, але там нічога новага не паяўлялася. Пабег я на аўтобус ды хутчэй дадому. Там пад дзвярыма стаялі па калені ў снезе прадрогшыя да касцей жонка і дзеці. Упусціў я іх у хату, а сам зноў бягом у „Цэнтраль“ і там прадзяжурыў аж да закрыцця універмага, нікога на пункце паслугаў не ўбачыўшы. На другі дзень узяў я аднадзённы водпуск па прычыне сямейнага няшчасця і ўвесь дзень прадзяжурыў каля пункта паслугаў у „Цэнтралі“.

Дрыжачыя ад прастуды жонка і дзеці, калі я іх упускаў у хату, не маглі і слова прамовіць: страцілі галасы. На шчасце, наступныя два дні былі святочныя. Хоць сямейка цалкам расхварэлася, ляжала пад пярынамі, глытала пілюлі, кашляла, хрыпела ды войкала.

Пад канец другога святочнага дня жонка неяк паднялася з ложка і даволі энергічна ўзялася выбіраць з шафаў ды камодаў усё сваё, складваць у чамаданы ды вязаць у клункі. Пры гэтым яна прыгадала мне, што хоць дваццаць найлепшых сваіх год страціла з такім недарэкаю, як я, але далей не намерана пакутваць. Дзеткі пaглядалі на маці, павыцягвалі розныя рукзакі, чамаданчыкі ды торбачкі і таксама пачалі ўпіхваць свае рэчы. Ад поўнай катастрофы нашу сям'ю выратавала паведамленне па радыё і тэлевізіі аб аб'яўленні ўладамі стыхійнага бедства ва ўсёй краіне, спыненні працы ў многіх установах ды заняткаў у школах з-за марозу.

Наступнай раніцай, хоць аўтобусы не хадзілі, я ўсё ж прабіўся ў цэнтр горада і апынуўся ў „Цэнтралі“, цешачыся, што ўсё ж жонка ды дзеткі асталіся дома. Недзе пасля поўдня знікла вывеска на пункце паслугаў. Але мне, падбегшаму туды з трапечучым сэрцам, мілавідная паненка заявіла, што яна такіх, як мой ключоў не дарабляе, хоць яны і вылічаны ў аб'яве над пунктам. Ласкава паведаміла мне, што такія рэ-

(Працяг на стар. 5)

Новыя вершы

ПАМЯЦЬ БОСЫХ НОГ

Ёсць памяць босых ног,
І ўелiся ў яе
З ракі жыцця
трыснёг
І жвір, што стому п'е,
Сцяжынaчак спалох
І ўпартасці жарства.
Парог
З усіх дарог
Сталіцай хараства
Ад першых крокаў стаў
Для босых хадакоў.
Не шкадаваў атаў
Спадманны луг вякоў.

Трыпутніку далонь
Раіла боль бяды,
Шчымлівасці агонь
Бярог надзей сляды.

Хай памяць босых ног
Не страціцца нідзе
І на чужы парог
Цябе не завядзе...

У КРОНЕ ЧАЛАВЕЦТВА

Я — інтэрнацыяналіст
І ў шумнай кроне чалавецтва
З тутэйшае галінкі ліст,
Той ліст,
Што некалі сарвецца,
Каб свой укрыць спрадвечны дол,
Каб стаць у роднай глебе прахам.
Хай сонца п'юць лісты наўкол,
Залётным птахам
Стаўшы дахам.

З пражылкаватага мяне
Няхай раса халодзіць дзюбы.
Мне добра ў роднай старане,
Мне свет зялёнай кронай любы.

Вятры скубуць мяне дарма.
І дужы я, й безабаронны,
І кроны без мяне няма,
Як і мяне няма без кроны!

Рыгор Барадулін

ХРОНІКА

29.I.1979 адбылося пасяджэнне Прэзідыума ГП БГКТ. Прысвечана яно было прыняццю статыстычнай анкеты і апісальнай справаздачы аб дзейнасці БГКТ у 1978 г., а таксама справаздачы аб выкананні бюджэту на 1978 год і зацвярджэнню бюджэту на гэты год. Ацэнку працы БГКТ за мінулы год прадставіла таксама Галоўная рэвізійная камісія.

На 31.12.1978 г. было ў БГКТ 5649 членаў (у тым ліку 45% жанчын), згуртаваных у 180 гуртках. Выбыла 655 членаў, прыбыло — 301. Сацыяльны склад членаў БГКТ: 28% — інтэлігенцыя, 27% — сяляне, 24,5% — рабочыя, 20,5% — вучні і студэнты. Узрост: да 30 год — 61%, да 40 — 20,5%, вышэй 40 — 18,5%. Адукацыя: пачатковая — 34%, сярэдняя — 33,5%, засадніцая прафесіянальная — 20,5%, вышэйшая — 12%.

ШТО НОВАГА?

КАМПУЧЫЯ

Пад ударамі рэвалюцыйных узброеных сіл і паўстаўшага насельніцтва паў прапекінскі рэжым Пол Пота-Іенг Сары, які ператварыў краіну ў велізарны канцэнтрацыйны лагер.

Цяжка ўявіць сабе ўсю глыбіню і маштабы трагедыі, якую прыйшлося перажыць кампучыйскаму народу за гады кіравання марыянетачнай зграі. Палітыка генацыду, якую яна праводзіла ў адносінах да ўласнага народа, прывяла да гібелі трох з васьмі мільёнаў жыхароў краіны.

Сапраўдным выразнікам інтарэсаў і спадзяванняў кампучыйскага народа выступіў Адзіны фронт нацыянальнага вызвалення Кампучыі (АФНВК), які аб'ядноўвае ўсіх рэвалюцыянераў і патрыётаў краіны. Мэта адзінага фронту — стварыць сапраўды мірную, незалежную, дэмакратычную, нейтральную Кампучыю, якая будзе праводзіць палітыку недалучэння і ісці па шляху будаўніцтва сацыялізму. Гэта дакладная і блізкая сэрцу кожнага кампучыйскага патрыёта праграма ўзняла народныя масы на барацьбу і прывяла іх да перамогі. Не дапамаглі пнамленскім марыянеткам ні 20 тысяч кітайскіх саветнікаў, ні баявая тэхніка і боепрыпасы, што пастаўляліся з Пекіна.

Перамога рэвалюцыйна-патрыятычных сіл і стварэнне Народна-рэвалюцыйнага савета, адзінага законнага ўрада Кампучыі, — падзея гістарычнага значэння не толькі ў жыцці народа гэтай краіны. Ён пакончыў з няспынным узброенымі правакацыямі былых правіцеляў Пнампея супраць суседняга В'етнама, адкрыў новыя спрыяльныя перспектывы для ўмацавання міру на Індакітайскім паўвостраве. Разам з іншымі міралюбівымі краінамі Кампучыя зможа цяпер уносіць свой уклад у развіццё супрацоўніцтва і добрасуседства ў Паўднёва-Усходняй Азіі.

У ГЭТЫМ ТЫДНІ

415 гадоў назад
18.2.1564 пам. Б. Мікеланджэла (нар. 6.3.1475), італьянскі скульптар, жывапісец, архітэктар і паэт. Выдатны прадстаўнік Адраджэння. Вяршыня творчасці — роспіс скляпенняў Сікстынскай капэлы ў Рыме (1508-12).

85 гадоў назад
20.2.1894 нар. Я. Івашкевіч, польскі пісьменнік. У рамане-эпапеі „Хвала і слава“ асэнсаваў лёс польскага грамадства ад пач. 1-й сусв. вайны да стварэння ПНР.

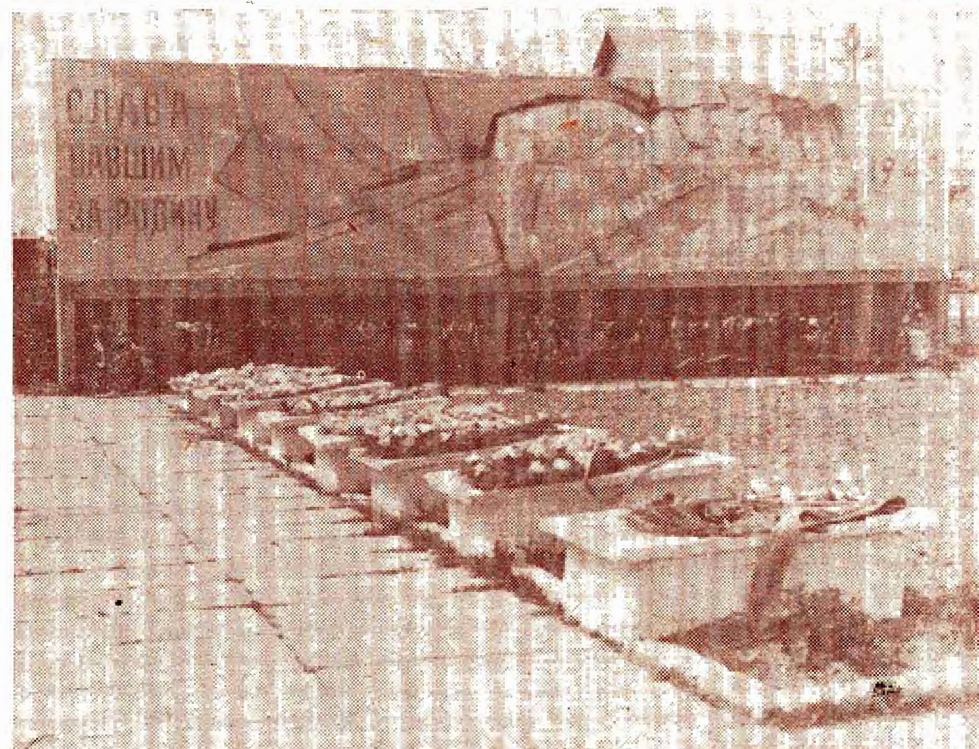
Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE"
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch", Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku. Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch" oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 28 zł. 80 gr. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. 247. Nakład 8 000 egz. S-1

Помнікі зямлі беларускай. Помнік савецкім воінам, загінуўшым у баях за вызваленне горада Гомеля.

ДОБРЫ ДЗЕНЬ, БЕЛАРУСЬ!

МІНСК, СТАЛІЦА...

Цягнік з Брэста стукоча ўжо па прывакзальных рэйках. Вечар. Позняя восень. Спыняюся на падступах аграмаднага чыгуначнага вакзала з яго багатым архітэктурным афармленнем. Вячэрні Мінск вітае сваіх гасцей вясёлкавымі бліскамі агню, што абліваюць прывакзальную плошчу.

І першая думка: дзе начаваць? Вядома, у гасцініцы „Мінск“. Гэта амаль у цэнтры горада, непадалёк ад плошчы Леніна, дзе пачынаецца галоўная вуліца сталіцы Савецкай Беларусі — **Ленінскі праспект**, па якім імчацца аўтамабілі розных марак і тыпаў. У тры, чатыры... і больш радоў, абганяючы адзін аднаго, як бы месца ім не хапала, хаця Ленінскі праспект шырынёю ў некаторых месцах перавышае 50 метраў! А даўжыня яго аж 8 кіламетраў. Не прабуйце перайсці гэтую вуліцу ў недазволеным месцы!

...Быў ужо позні вечар, але я не стрымаў, каб не пайсці ў горад. Куды? Вядома, найперш на плошчу Перамогі, дзе велічны абеліск увекавечвае несмяротны подзвіг Савецкай Арміі і беларускіх партызан. Тут Вечны агонь — сімвал непагаснага, вечна палаючага сэрца беларускага народа.

„Хвіліна маўчання. Хвіліна маўчання. І цішыня сцеражэ цішыню. Толькі на ветры жывым хваляваннем б'ецца гарачае сэрца агню“.

Чые гэта словы? Чаму яны прыплылі да мяне якраз тут, ля гэтага Вечнага агню, які аж рвецца з-пад чыгуначнай і мрамарнай абліцоўкі? І чаму тут успамінаюцца мне ахвяры гітлераўскіх галаварэзаў? Кожны чацверты беларус... А сталіца заплаціла яшчэ вышэйшую даніну крыві. „Беларуская савецкая энцыклапедыя“ падае, што „ў Мінску і яго ваколіцах нямецка-фашысцкія акупанты загубілі больш 300 тысяч чалавек“. Значыць, апустошылі яны амаль зусім сталіцу Савецкай Беларусі, бо ў пачатку 1939 года налічвала яна (паводле гэтай жа „Энцыклапедыі“) няпоўных 250 тысяч жыхароў. Горад быў разбураны ў 80 працэнтах. Усе заводы найперш абакрадзены, а затым узарваны. Затраты ацэнены на 6 мільярдаў рублёў... Глянуўшы сённяшні на горад, цяжка паверыць у гэта.

Пад абеліск пад'язджае аўтобус, якому міліцыянер дае першынство праезду. Найперш выходзіць з яго пажылы дзядзька, перавязаны праз плячо ручніком з беларускай народнай нацыянальнай вышыўкай. За ім крочыць пара маладых. Вецер, халодны асенні вецер, раздувае беласнежную сукенку і шлюбны вэлюм. Вясельны карагод павольна, урачыста, у поўнай цішыні наближаецца да Вечнага агню. Дзядзька-маршалак, прапускае маладых, сам застывае „на смірна“, а маладыя, ускладўшы кветкі ля гэтага Вечнага агню, пасля хвіліны маўчання, моцна моцна цалуюцца...

Бачыў я гэта ўжо не раз: і на здымках, і ў кіно, і на ўласныя вочы, напрыклад, у Маскве, ці ў Варшаве, але тут... гэты пацалунак маладажонаў ля Вечнага агню... Што можа мацней спалучыць двое маладых людзей?

Пабыўка ў Мінску канчалася. Трэба было аформіць білет у далейшае падарожжа, замежныя госці робяць гэта ў гасцініцы „Юбілейная“, што са шкла, бетона і алюмінія ўзвілася пад хмары ля Паркавай магістралі. Яна тут не адна. Суседнія гмахі і карпусы ў падобным стылі. Гэта цяперашні сучасны Мінск, горад апошніх гадоў.

Паркавая магістраль пачынаецца ад плошчы **8 сакавіка**. Недзе тут рэчка Няміга ўлівалася калісьці ў раку Свіслач. У пойме гэтых рэк і знаходзіўся першабытны Мінскі замак. Цяпер рэчкі Нямігі няма зусім. Кажуць, што закавалі яе ў бетонныя трубы. Асталася толькі вуліца **Няміга** і спартыўна-паркавыя збудаванні ўздоўж свіслацкіх набярэжных, замацаваных каменнай абліцоўкай.

Так пачатак горада спалучаецца з яго днём сённяшнім і заўтрашнім. Мінск ужо ад першых гадоў гэтага дзесяцігоддзя — горад-мільянер, горад-герой, двойчы ўзнагароджаны Ордэнам Леніна. Яго плошча 155 квадратных кіламетраў і пастаянна пашыраецца.

Віктар Рудчык

Праўдзівейшае жыццё ● На хутары ў Казберукоў ● Беларускія мелодыі ў Любліне ● З'езд карэспандэнтаў ● Адна біяграфія ● Піліп Саскі супроць анархіі ● Чатыры пакаленні Гліваў ● Весткі з Варшавы, Беластока, Саколкі, Нараўкі, Орлі, Пашкоўшчыны, Белавежы, Крывяціч, Чыжоў, Дубяжына, Супраслі, Гайнаўкі ● Клопаты Веры ● Калі сніцца сена ● Кастусь вельмі злосны ● Папулярная савецкая песня „Три танкиста“.

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota 17 II — 6.00 TTR. J. pol. 6.30 Mat. 9.00 Dla kl. VIII Nauka o czł. 12.45 TTR. Hod. zwierz. 13.25 Upr. rośl. 14.10 Pr. dnia. 14.15 Radzimy rolnikom. 14.25 Radar. 14.40 Obiektyw. 15.00 Dziennik. 15.10 Karuzela — pr. dla dzieci. 15.40 Dzień dobry, tu telewizja. 16.00 Studio 8. — 19.00 Przygody Bolka i Lolka. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 23.00 Dziennik.

Niedziela 18 II — 6.15 TTR. Hod. zwierz. 6.45 Upr. rośl. 7.15 Nasze spotk. 7.35 Alarm przeciwpoż. 7.45 Now. w domu i zagr. 8.10 Emerytury dla rolników. 8.20 Sport. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.20 Antena. 10.45 Wielkie rzeki świata. 11.40 Dziennik. 12.00 Rolnicze rozmowy. 12.30 Z kamerą wśród zwierz. 12.55 Wielki koncert w Filh. Nar. 13.45 Klub Sześciu Kont. 14.35 Los. Dużego Lot. 14.50 Gram dla... — teletur. 15.00 Curro Jimenez — film przyg. 16.45 Tele-Echo. 17.45 Sport. 18.15 Na estradach świata. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.15 Ślad na ziemi — ser. 21.35 Sport. 21.50 Przeboje mistrzów.

Poniedziałek 19 II — 12.45 TTR. Hist. 13.25 Mech. rol. 15.25 Pr. dnia. 15.30 NURT — mat. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Dzień dobry, tu telewizja. 16.50 Zwierzyniec. 17.25 Klub kibica. 17.45 Świat dziecka: Małe dramaty. 19.00 Dziwny świat kota Filemona. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr TV. Bruno Jasieński: Bal manekinów. 22.15 Dziennik. 22.30 Śledztwo zostało wznowione.

Wtorek 20 II — 6.00 TTR. Hist. 6.30 Mech. rol. 8.10 Dla kl. VIII Hist. 9.00 Dla kl. IV Geogr. 10.00 Dla kl. I—III Czerw., żółte, ziel. 13.25 TTR. Mat. 14.00 Mech. rol. 15.25 Pr. dnia. 15.30 Klub Seniora. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Dzień dobry, tu telewizja. 16.50 Studio Mł. 17.25 Stawka. 17.50 Sonda. 18.15 Raj zwierząt — film przyr. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Miś Uszatek. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Pogoda dla bogaczy — ser. ameryk. 21.10 Świadkowie. 21.30 Camerata. 22.00 Dziennik. 22.15 W 85 rocznicę ur. J. Iwaszkiewicza.

Środa 21 II — 6.00 TTR. Mat. 6.30 Mech. rol. 9.00 Dla kl. VII Chem. 10.00 Fiz. 11.05 Dla kl. VIII Fiz. 12.45 TTR. Fiz. 13.25 Chem. 14.30 W drodze do nowego. 15.25 Pr. dnia. 15.30 NURT — naucz. pocz. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Dzień dobry, tu telewizja. 16.50 Entliczek — słowniczek. 17.15 Los. Małego Lot. 17.25 10 minut — teletur. 17.35 Raport w sprawie dzieci niczyich. 18.05 Skarbiec. 18.35 Między nami jaskiniowcami — ser. ameryk. 19.00 Przygody rozbójnika Rumcajsa. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Stróż plaży w sezonie zimowym — film fab. jug. 21.50 X Y Z cz. I. 22.20 Dziennik. 22.35 X Y Z cz. II.

Czwartek 22 II — 6.00 TTR. Fiz. 6.30 Chem. 8.10 Dla kl. VII Zool. 10.00 J. pol. 11.05 Dla kl. VIII i I lic. Przysp. obr. 13.25 TTR. J. pol. 14.00 Geogr. 15.25 Pr. dnia. 15.30 Decyzje piętnastolatków. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Dzień dobry, tu telewizja. 16.50 Czwartek TDC. 17.50 Wojsk. Film Dok. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Kangurek Hip-Hop. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr Sensacji. M. van Loggem: Dwa grzyby w barszcz. 21.45 Pegaz. 22.30 Dziennik.

Piątek 23 II — 6.00 TTR. J. pol. 6.30 Geogr. 9.00 Dla szkół: Geogr. 10.00 Dla kl. VI Geogr. 11.05 Dla kl. VII Wych. ob. 12.45 TTR. Mat. 13.25 Biol. 15.15 Red. szk. zap. 15.25 Pr. dnia. 15.30 NURT — psych. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Dzień dobry, tu telewizja. 16.50 Piątek z Pankracym. 17.15 W kręgu rodziny. 17.45 Magazyn motor. 18.15 Dom i my. 18.30 Profesor i panna — ser. jug. 19.00 Osiołek poznaje świat. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Szli żołnierze — film radz. 21.45 Dziennik. 22.00 Koncert jubileuszowy H. Czerny-Stefańskiej. 22.35 Świat, Ludzie, Idee.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 16 II — 8.00 Film ser. 16.35 Film anim. 17.40 Film ser. 19.45 Koncert. 20.45 Puchar św. w skokach narciarskich.

Sobota 17 II — 8.20 Film ser. 11.55 Hokej. Dynamo (M) — CSKA. 14.50 Nie do wiary. 17.15 Koncert. 17.50 Film fab. 20.40 Pr. estrad.

Niedziela 18 II — 7.00 Koncert. 9.00 Film anim. 11.30 Spektakl. 14.30 Klub film. 15.30 Filmy anim. 16.00 Panorama międzynar. 16.50 Pr. rozr. 19.35 Sport.

ГАВОРЫЦЬ БЕЛАСТОК!

Беларуская радыёперадача: субота. 12.05. — 12.25 (UKF).

КІНО

Białowieża Bezkresne łąki — pol. 20—21. Siedem nocy w Japonii — ang. 22—23. Gdziekolwiek jesteś panie prezydencie — pol. 24—25.

Bielsk Podl. Wdowieństwo Karoliny Zailev — jug. 19—20. Powrót człowieka zwanego koniem — USA 21—22. Joseph Andres — ang. 23—24. Koziorożec — USA 25.

Czeremcha Dwaj ludzie z miasta — fr. 20—21. Słońce wschodzi raz na dzień — pol. 24—25.

Czyże Córka króla wszechmórz — czes. Rok Święty — fr. 21—25.

Gródek Człowiek klanu — USA 24—25.

Hajnówka Inny mężczyzna, inna szansa — fr. 19—20. Miałem 19 lat — NRD 21—22. Man dingo — wł.-USA 23—25.

Michałowo Molo — pol. 20—21. Policjanci — USA 22—23. Niewinne — fr. 24—25.

Milejczyce Rebus — pol. Joseph Andres — ang. 21—25.

Narew Beethoven — NRD. Czarne diamenty — węg. 21—25.

Narewka Pogrzeb świerszcza — pol. Zamach w Sarajewie — jug.-czes. 21—25.

Nurzec Zła noc — czes. 20—21. Gęsiarek Maciek — węg. 22—23. Zakręt — pol. 24—25.

Orla Dom pod czerwoną latarnią — węg. Pojedynek — ang. 21—25.

Rajsk Lato z kowbojem — czes. W gwiezdnym pyle — NRD 21—25.

ШЛЯХАМ ГАДОЎ

ВАЙНА ЗРАБІЛА ІХ РОДНЫМІ

Навуму Панасюку семдзесят чатыры, жонка Серафіма на два гады маладзейшая. Жывуць у Піліпках у Бельскай гміне. Тут жылі да вайны, тут застала іх акупацыя, тут сустрэлі вызваленне.

— Добрыя з іх людзі, спакойныя, згодныя, — гаворыць мясцовы солтыс. — Многае перажылі ў сваім жыцці.

У Панасюкоў засталі мы госця з Савецкага Саюза. Апанас Відалоб ужо тут другі раз, а так па праўдзе, то трэці. Першы раз кінуў яго сюды лёс у пачатку вайны. Быў салдатам. Яго часць папала ў акружэнне ў Палтаўскай вобласці. Трапіў у палон. Везлі. Не ведаў — куды. Толькі, калі каля Беластока ўдалося ўцячы, даведаўся, што ў Польшчы. Трапіў да Панасюка ў Піліпкі.

Сёння без ніякага страху, не зрываючыся на кожны брэх сабак ці скрып дзвярэй, можна сядзець за сталом, ісці вуліцай, гутарыць. Тады трэба было хавацца, немцы. Хавалася іх у Піліпках некалькі чалавек. Быў яшчэ Прадко Косця, Кандарэў Іван. Усіх было пяцёра.

— Прыйшлі худыя, галодныя, змучаныя, — успамінае Навум. — Я быў солтысам. Людзям трэба было дапамагчы. Навокал немцы, прападуць.

Пагаварыўшы з некаторымі мясцовымі людзьмі, вырашылі хаваць іх па чарзе. Нядоўга аднак. Натрапілі неяк немцы і забралі. Што далей з імі, Панасюк не ведаў. Адны гаварылі, што быццам бы ў Кленіках расстралялі. Не верылася, не хацелася проста верыць. Даведаўся аб іх лёсе толькі пасля вайны, калі адшукаліся з Відалобам, калі першы раз сустрэліся.

Немцы забралі іх у бельскую турму. Потым у Беласток. З Беластока А. Відалоб трапіў у лагер у Ольштын. Было іх там 300 чалавек. Абыходзіліся з імі па-зверску. Праз месяц засталося іх толькі 70. Працаваў потым у маёнтку ў немца ва Усходняй Прусіі. Было іх там васемнаццаць чалавек. Калі пачалі наступаць савецкія войскі, усіх іх эвакуіравалі. Эвакуіравалі і з другіх маёнткаў. Назбіралася тысяча чалавек. Гналі каля Гданьска па-над Балтыйскім морам на захад. За Гданьскам пачалі расстрэльваць. Некаторым удалося ўцячы. Потым толькі даведаўся, што ўсіх астатніх падарвалі. Надышло вызваленне. Яшчэ год праслужыў у арміі. Вайна ўжо закончылася. Зараз Апанас Відалоб жыве ў Стаўпягах, у Кіеўскай вобласці.

Навум і Серафіма Панасюкі.

Апанас Відалоб.

— Так хацелася прыехаць у Польшчу, — гаворыць А. Відалоб, — убачыцца з Навумам Панасюком. І вось адшукаліся, — у вачах заблішчэлі слёзы радасці. — Змаглі ўспомніць тыя нялёгкія хвіліны, калі трэба было баяцца кожнага шораху.

— Прыязджаў і Косця Прадко. Быў і я там, — гаворыць Навум. — Каб вы ведалі, як я ўцешыўся, што яны жывыя. Хаця і нядоўга яны тут былі, але калі смерць спаглядае ў вочы, хутка ўсе стаюцца роднымі.

Міхась Шаховіч
Фота аўтара

НАША ДЗЕСЯЦІГОДКА

УСЕ ДЗЕЦІ НАШЫЯ

Усе дзеці нашыя, але не ўсе яны аднолькавыя. Побач дзяцей з сярэднімі здольнасцямі сустракаем дзяцей здольных і вельмі здольных, а таксама дзяцей слабых.

Дзеці з сярэднімі здольнасцямі складаюць пераважную большасць і яны могуць авалодаць праграмным матэрыялам у адпаведным часе, дзеці здольныя і вельмі здольныя — у часе намнога карацейшым, чым прадбачваецца праграмай навучання. Дзеці ж слабыя часта маюць вельмі вялікія цяжкасці ў навуцы, а нават зусім не могуць засвоіць прадбачаны праграмай матэрыял. Іменна для гэтай групы дзяцей і моладзі, згодна з указаннямі Міністэрства асветы і выхавання, ствараюцца пачатковыя школы або спецыяльныя класы з крыху лягчэйшымі, прыстасаванымі да ўзроўню інтэлектуальнага развіцця праграмамі.

У сувязі з розніцай у праграмах спецыяльныя школы і класы не даюць іх выпускнікам правоў пастурпаць вучыцца ў сярэднія агульнаадукацыйныя ці прафесіянальныя школы. Але ў той жа час пасведчанне заканчэння спецыяльнай школы ці класа дае правы да вучобы ў спецыяльных прафесіянальных (завадовых) школах, якія рыхтуюць да многіх, часам вельмі цікавых прац. Так завадовая школа дае магчымасць здабыцця адукацыі і прафесіі ўсім дзецям і моладзі.

Таму калі ў вашай сям'і ёсць дзіця, якое па прычыне ўзроўню інтэлектуальнага развіцця не можа справіцца з абавязкамі ў школе для дзяцей з сярэднімі здольнасцямі, тады вам неабходна з ім падацца ў бліжэйшую Раённую выхаваўча-завадовую парадню для правядзення падрабязнага псіхалагічна-педагагічнага і лекарскага даследавання прычын цяжкасцей вашага дзіцяці ў навуцы. А калі выявіцца, што гэта вынік пэўнай ступені інтэлектуальнага развіцця, тады накіруйцеся да Гміннага дырэктара школ у сваёй гміне, каб аддаць дзіця ў спецыяльную школу, клас ці школу з інтэрнатам.

Там у асяроддзі равеснікаў і сяброў на такім самым узроўні развіцця, без перажывання і прыгнечанасці з-за таго, што яно найгоршае ў групе, ваша дзіця закончыць пачатковую школу, а пасля зможа атрымаць прафесію, якая гарантуе яму і яго сям'і нармальную будучыню. Тады і ваша сумленне будзе спакойнае.

Не накіраванае ў адпаведны клас або школу дзіця, знаходзячыся ў звычайнай школе, не пераходзіць з году ў год, сядзіць у тым самым класе. У выніку яно адстае ад сваіх равеснікаў, а ў асяроддзі малодшых сяброў дрэнна адчувае сябе. Не маючы добрых вынікаў, знеахвочваецца да вучобы, уцякае з заняткаў, часта паддаецца дрэнным уплывам асяроддзя. Спачатку паяўляюцца незаўважальныя, невялікія, але ўвесь час растучыя выхаваўчыя цяжкасці, само ж дзіця ўсё больш сыходзіць з правільнай дарогі і часта аказваецца злачынцам. Таму накіроўваць дзіця з абмежаваным узроўнем інтэлектуальнага развіцця ў спецыяльны клас ці школу — гэта адна з дарог барацьбы з грамадскім непрыстасаваннем і злачыннасцю непаўналетніх.

Але справа дзяцей з паніжаным інтэлектуальным развіццём гэта яшчэ не ўсё. Побач з імі ёсць значная група дзяцей і моладзі з нармальным інтэлектуальным развіццём, якая з-за недахопаў у некаторых органах (напрыклад, зроку, слыху, руху і г.д.) без спецыяльнай дапамогі не здолее справіцца з ускладзенымі на яе вучнёўскімі абавязкамі ў звычайнай школе.

Пра гэта ўжо ў наступным артыкуле.

др Мікалай Грыгарчук

СУСТРЭЧА

ЗАПАЛЕНЫЯ СВЕЧКІ

Бела Шагал, як і яе знакаміты муж Марк, выйшлі з Віцебска, і гэты горад на ўсё жыццё застаўся ў іх пад павекамі.

Без Віцебска няма Марка Шагала. У горад свайго дзяцінства пацягнула і яго жонку, калі, адчуўшы кліч роднай мовы, узялася за літаратурную дзейнасць.

Віцебск Белы Шагал — гэта, перш за ўсё, бацькоўскі дом, шматлікія яўрэйскія святы і сямейныя ўрачыстасці. І, як асобны матыў, нараджэнне першага і вялікага кахання. Усё ў трапяткім усхваляванні.

Марк Шагал літаратурны манер жонкі назваў стылем яўрэйскай нарачонай у яўрэйскай літаратуры. Калі так, дык атрымалі мы дадатковую вартасць. Бо кніга Белы Шагал з'яўляецца своеасаблівай лекцыяй яўрэйскіх звычаяў. Варта іх ведаць, бо жылі мы з яўрэямі на працягу вякоў побач, і сляды іх культуры бытуюць у нашай свядомасці загадкавымі пытаннямі.

Я асабіста ў віцебскіх абразках Белы Шагал бачыў яўрэяў з свайго дзяцінства. Заўсёды былі яны мне знаёмымі незнаёмцамі. Думаю, што такімі захавала іх мая памяць з увагі на той замкнуты свет, у якім жыла ў славянскім моры яўрэйская абшчына. Усведаміць гэты факт памагае і Бела Шагал, хоць такога намеру яна не мела. Хвалявала яе толькі адна думка: ці зразумее яе любімая дачурка, якая ў доме свайго дзядулі была толькі адзін год, першы год жыцця.

А ці ж падобныя пытанні не хвалююць і нас?

Ювэ

Bella Chagall: Przełożyła Jolanta Sell. Rysunki: Marc Chagall. Wydawnictwo Literackie 1978, s. 377, zł 70.

ІНТЭРВ'Ю З П'ЯНІЦАЙ

Гаўрылу Выпівачку знаюць не толькі ў сваёй Безгалоўшчыне, ва ўсёй ваколіцы ведаюць, нават у горадзе. І то не абы-хто, людзі на пасадах — начальнік міліцыі, кіраўнік рэстарана. І хто б там калісьці думаў, што чалавек з глухой вёскі дойдзе да такой славы, што людзі аб ім гавораць будуць, легенды ствараць пачнуць. Але па чарзе, аддайма голас герою.

— Я там хваліцца не люблю. Але што праўда, то праўда, усё сваімі рукамі і сваёй галавою.

— Ну, але ўсё ж такі, як вы да гэтага дайшлі, не кожны ж такую славу мае? Іншы чалавек жыццё пражыве і ніхто аб ім не ўспомніць. Ну, скажам, вашае крэда?

— А навошта мне крэда? Ніякай крэды ў нас тут не было, а глінкі можа дзе кавалак і ёсць, калі на печ баба не вымазала.

— Ды не. Ну ў што вы верыце, вашы перакананні, вашы погляды?

— Верыў, але зараз не, гады два як не веру. Верыў у нашага каваля. Думаў, што сапраўды майстар, але і таму грошы перавярнулі ў лобе. Ну, добра, раскажу. Лопнула ў мяне трубка ў халадзільніку ад самагоннага апарата. А тут дваццаць літраў брагі стаіць і аж просіцца, каб выгнаць. Я за апарат — і да каваля, хто ж лепш зробіць, калі не сам майстар. Пад вечар быў гатовы. Разлажыўшы агонь пад брагай, сяджу і чакаю. Чую, бурліць ужо, а пара не ідзе. Што за ліха? Ды раптам як не садане, а цабэрак трах і лопнуў. О, яшчэ сляды маю, морда, як па воспе. Ад гэтага часу не веру. Узяў і наглуха, гад, заспаваў. Ну, а гэтыя там перакананні і погляды то ў мяне простыя — усё мусіць быць, як у гадзінніку. Парадак мусіць быць. Кожны дзень мусіць мець сваё прызначэнне: нядзеля — дзень божы, панядзелак — як хто можа, аўторак — свята працы, серада — пабачым, чацвер — божае цяла, пятніца — як папала, субота — адпачываецца. Вось і так цэлы тыдзень зматаецца. На ўсё ёсць свой час, толькі трэба ўмела яго выкарыстаць.

— Ну, але пра вас і ў горадзе ведаюць. Знаёмствы?

— Якія там знаёмствы? Я ж табе гаварыў, што ў мяне так няма, усё сваёю галавою. Раз у рэстаране паўмісак пабіў. Махнуў неяк рукою не адпаведна. Трыццаць злотых каштаваў, а я меў пяцьдзесят у купе. Каб не браць рэшты, дык спытаў, колькі папяльнічка каштуе. Аказалася, што трыццаць. Выняў дзесяць злотых і яшчэ папяльнічкай бразнуў. І так пазнаёміўся з кіраўнічкай. Ну, а з начальнікам міліцыі таму, што запрасілі мяне на начлег. А другі раз праз спаборніцтвы, ці як іх там называюць. Бачыш, як піць, то і весяліць трэба. Разрыўка, разрыўка... Насуха не пойдзе. Было нас трое — я, Ігнат і Хведар, усе тутэйшыя, з Безгалоўшчыны. Захацелася пабачыць, хто далей плюне. Я аж на трэці столік, а тыя ледзь толькі да другога дасталі. Перамог.

— Дык напэўна і ўзнагароду маеце?

— А як жа, далі. Чатыры тысячы з палавінай на калегіі.

— Ну, а як сямейныя справы ўкладаюцца? Як жонка, дзеці?

— Добра, нічога. Толькі мая жонка апошнім часам на здароўе скардзіцца пачала. Як я вып'ю, то ёй чамусьці галава балець пачынае. От, прычапілася да чалавека хвароба і мучыць. І па лекарах, і па бабах ездзіла, але не памагае. А, цяпер лекары! А так то ўсё добра. Асабліва, калі з горада вяртаюся, парася або цяля прадаўшы. Ой, якія тады добранькія. І з воза здымуць, потым гузаюць, каб з кішэняў усе павылятала. Пэўна, спадзяюцца, што грошы маю. Але я ўсё раблю з розумам, усё сваёй галавою.

— Ну, а як зараз, многа яшчэ вып'еце?

— Бачыш, гэта залежыць ад многіх прычын. Залежыць, што п'еш — ваду ці гарэлку. Вады нямнога, а калі гарэлку — дык нічагавата. Залежыць яшчэ, і з кім п'еш, якая закуска, ну і чыя гарэлка. Калі чужая, дык многа. Ну але добра, хопіць. Заўтра нядзеля, адпачыць трэба.

І Выпівачка, змучаны працавітым тыднем, зноў палез пад грушу, пад якой мы яго засталі.

Бізун

ГМІННЫЯ НАВІНЫ

ПРАДУКЦЫЙНЫ ПОСПЕХ

Спулдзельня сельскагаспадарчых гурткоў у Нараўцы гаспадарыць на звыш 500 гектарах, у тым ліку на 233 гектарах ворнай зямлі, і карыстаецца 58 трактарамі з камплектамі падвесных машын. У мінулым годзе СКР сабраў больш 470 тон збожжа і прадаў яго дзяржаве 458 тон. Для прыкладу, у 1977 годзе прадаў 325 тон жыта. Збожжавыя культуры спулдзельцы (іх 105 асоб) сеялі ў ваколіцах вёсак: Масева, Лесна, Скупава, Міклашэва, Старое Ляўкова і Лука. Сабралі яны ўраджай у сярэднім 21,7 ц/га (у індывідуальных гаспадароў ураджай зерневых быў у сярэднім 19,2 цэнтнера з га).

Для адкормкі свіней нараўчанскі СКР прызапасіў 223 тоны бульбы. Гадуе іх на свінаферме (488 месц) у Ляшуках. Працуе тут пяць жанчын. СКР даставіў на пункт скупкі 98 тон мяса (у 1977 годзе 50 тон мяса), у тым ліку 5,8 т валавіны.

Спулдзельцы займаюцца таксама авечкагадоўляй. Авечак гадуюць у Масеве. Тут для іх перш за ўсё дастатковa пасбішч. Убойнае быдла гадуюць у каапераццы з індывідуальнымі гаспадарамі.

АБ ЧЫМ ГАВОРАЦЬ ЛІЧБЫ?

Цяпер у гміне Нараўка пражывае 6567 чалавек, у тым ліку 3233 жанчыны і 3334 мужчыны (мужчын на 101 больш). Найбольш жыхароў мае Нараўка (857), затым Семяноўка (809), Скупава (460), Ляўкова Старое (435), Лука (434), Ляшукі (369), Міклашэва (303) і Новае Ляўкова (301). Больш жанчын, чым мужчын, у Нараўцы — на 27, а ў Луцэ — на 20. На 20 мужчын больш у вёсцы Скупава.

У мінулым годзе пажаніласл 59 пар, нарадзілася 97 дзяцей і памерла 57 асоб.

У Нараўкаўскай гміне пражывае Юстына Харкевіч, якой у красавіку мінулага года мінула 100 гадоў. Увесь час яна пражывае ў вёсцы Лука.

ЯК ВЫКАНАЛІ НФОЗ?

У Беластоцкім ваяводстве план зборкі грошай на НФОЗ у мінулым годзе быў рэалізаваны ў 104,3%. Найлепш яго выканалі гміны: Міхалова — першае месца (133,2%), Мельнік — другое месца (131%), Гарадок — трэцяе месца (126%), Нурэц-станцыя (123%), Кляшчэлі (119,8%), Чыжы (115,7%), Гайнаўка (115,2%) і Крынкі (114,9%).

З гарадоў першае месца ў зборцы заняў Бельск (113%), другое месца — Гайнаўка (105,8%) і трэцяе месца — Беласток (102,8%).

БУДУЮЦЦА

Жыхары Гарадоцкай гміны вельмі зацікаўлены індывідуальным будаўніцтвам. У апошнім часе было прададзена больш 150 будаўнічых пляцаў.

У мінулым годзе ў новых дамах пасялілася 60 сем'яў.

У ЛЯЎКОЎСКАЙ АКРУЗЕ

Добра працуе філіял гміннай публічнай бібліятэкі ў Ляўкове ў Нараўкаўскай гміне, які ўжо шосты год вядзе Вера Марчук. Ад красавіка мінулага года ён знаходзіцца ў адрамантаваным і прыгожа памаляваным будынку па-суседству з клубам „Рух". Тут ёсць 5 900 кніжак (у мінулым годзе бібліятэчны кнігазбор павялічыўся на 540 тамоў). Карыстаецца ім 460 чытачоў. Жыхары з Ляшукоў, Міхнаўкі, Крыніцы, Ахрымаў і Капітаншчыны могуць пазычаць кніжкі ў бібліятэчных пунктах у сваіх вёсках.

Пажылым чытачам (многія з іх шмат чытаюць) кніжкі прыносяць вучні ляўкоўскай васьмігадовай школы, а таксама бібліятэкарша. Гэта і ёсць адна з самых карысных форм дзейнасці бібліятэкі ў вясковым асяроддзі. **(яц)**

Лічбы і факты

Асноўную ролю ў распаўсюджванні кніжак і прэсы выконваюць бібліятэкі. У Польшчы лік бібліятэк разам з філіяламі павялічыўся з 44,8 тыс. у 1960 годзе да звыш 46 тысяч у мінулым годзе, а іх кнігазбор павялічыўся з 115,7 млн. тамоў да 271 мільёна тамоў. У публічных бібліятэках у 1978 годзе каля 7,5 млн. чытачоў пазычыла звыш 145 мільёнаў кніжак. **(яц)**

БЕЛАРУСІЯНА

АДКУЛЬ МІЦКЕВІЧЫ?

Вядомая польская вучоная — мовазнаўца Марыя Карплюк у 4(VIII) нумары з верасня-кастрычніка 1978 „Польскай мовы", органа Таварыства любіцеляў польскай мовы, змясціла кароценькі, але надта каштоўны артыкул: **„Крышынкі з шаснаццатага стагоддзя: „Мічкевіці" ў Хроніцы" Стрыйкоўскага"**. У ім на аснове мовазнаўчага аналізу шэрагу гістарычных запісаў, заўвагаў іншых даследчыкаў, беларускіх гаворак і, урэшце, адносін самога вялікага Адама да свайго прозвішча, якое ён пісаў „Міцькевіч" (Mіckіewicz) прыходзіць да вельмі цікавых вывадаў. Перш за ўсё заўважае, што прозвішча выдатнага польскага паэта можа паходзіць з двух крыніц: ад імя Мікалай — памяншальнае: Мічко, Мічок; або ад імя Дзмітрый — памяншальнае: Міцко, Міцок. І ў канцы сцвярджае: „Wyjaśnienie wszystkich form i ułożenie ich w ciąg: „Miczkiewić — Miczkiewic — Mickiewicz — Mićkiewicz, uzyskalibyśmy lokując przodków poety na obszarze północnobiałoruskim, gdzie istniało zmieszanie „c" i „cz".

Гэты артыкул польскай вучонай выдатна ўзбагачае нашыя веды пра паходжанне роду Міцкевічаў, з якога выводзіўся несмяротны творца „Пана Тадэвуша". **(мг)**

М. ШАХОВІЧ З НАРОДНЫХ ГАВОРАК

загортуха — прылада для папраўлення агню ў печы. Тое, што ў літаратурнай мове называюць качаргой. Бэры загортуху і картофлі з пэчы подуставай. А дэ загортуха? То што, загортухі вжэ нэ бачыш, коб тобіе повылазілі?

маковныця — гліняная пасудзіна да трэння маку. Оддай мніе макувныцю, а то маку нэ маю в чуом стэрты. Як дам макувныцею, то буольш нэ будэш ліез.

матына — бульбянік. Позбырай матыну і в хліев занэсі.

піерныця — палатняны мяшок ад падушкі, у які ўсыпаецца пер'е. Завэліка піерныця вышла. А ты піерныцю то бэз міеры шыла, чы што?

пудошва — гэта тая частка плуга, якая сунецца па зямлі. Був у міесты, то чом пудошвы нэ пошукав. Знаеш, што пудошва зголталася?

уток — пража, якой ткалі. Гэта тая нітка, якой перaтыкалі ўпапярок. Подай цывкі з утком. Насучу утоку на цывкі.

(Грабавец, гміна Дубічы Царкоўныя)

МАЙСТАР НА УСЕ РУКІ

Іван і Аляксей НІЧЫПАРУКІ

Бацька Івана і Аляксея Нічыпарукоў, якія жывуць у Рыбалах (Заблудаўская гміна), вядомы быў на ўсю ваколіцу як добры майстар, што ставіць хаты і робіць сталярку.

Яго здольнасці наследавалі сыны. Бацькоўскі талент, можна сказаць, папалове падзяліўся між імі. Іван ад маладосці займаецца сталяркай. Цяпер працуе ён прыватна. На яго хаце вісіць шыльда „Сталярская майстэрня". У яго майстэрні перш за ўсё кінулася нам у вочы вялікая колькасць аконных рам. Прыняў нядаўна заказ на сталярку для хаты Ігнацюкоў. Добрая якасць яго прадукцыі вядома сялянам, і таму на яе заказаў шмат. Апрача сталяркі робіць ён таксама прыгожыя драўляныя ганкі.

Аляксей Нічыпарук выконвае прылады і абсталяванне, як кажуць, меншага калібра. Найбольш вядомы ён у вёсцы вырабамі грабляў. Колькі б іх не зрабіў, у момант разыходзяцца. Таксама і з санкамі для дзяцей. Просяць яго людзі і ставіць шопы, аббіваць сцены пільсняю, зрабіць падстаўкі, зэдлікі, лавы, забіваць шчыт у новай або аднойленай хаце і г.д.. А ўжо лепш ад яго ніхто ў вёсцы не выкляпае касы і не асадзіць сякеру. Робіць ён таксама ворчыкі, стальвагі, аглоблі, кланіцы.
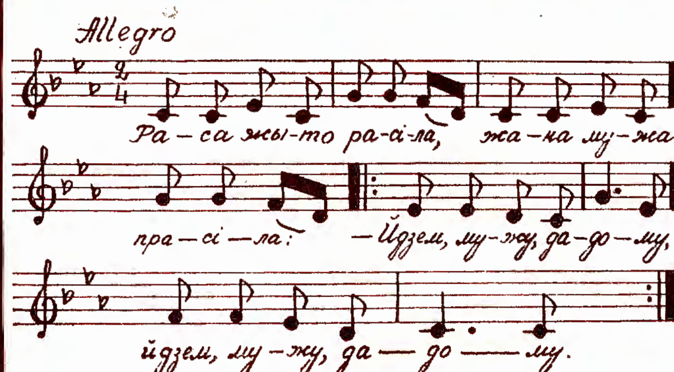
У 1959 годзе вырашылі яны пабудаваць новую хату. І пабудавалі. Усё ў хаце самі зрабілі. Стаў жыць у ёй Іван, цяпер жыве там з жонкай і сынам Пецем, 7-гадовым школьнікам.

Для Аляксея, які жыве разам з маці, яны хату перабудавалі. Нават у ёй печы самі зрабілі. А пасля на гэтай жа самай сялібе памаглі пабудаваць хату сваёй замужняй сястры Марысі.

— У нас ніхто не зарабіў, — сцвярджаюць браты з нейкім асаблівым гонарам.

Тэкст і фота **Міхася Хмялеўскага**

Ф-А-Л-Ь-К-Л-О-Р

Ад Антаніны Лясоты, 1901 года нараджэння, вёска Цісоўка гм. Міхалова, якая цяпер жыве ў г. Беластоку, запісаў 3 лістапада 1978 г. Мікалай Гайдук, мелодыю расшыфравала Людміла Панько.

БЯСЕДНАЯ

Раса жыто расіла, жана мужа прасіла:
— Йдзем, мужу, дадому, йдзем, мужу дадому,
йдзем, мужу, дадому, йдзем, мужу, дадому.
Нашы конікі іржаць, аны есці хацяць,
йдзем, мужу, дадому, йдзем, мужу, дадому,
йдзем, мужу, дадому, йдзем мужу, дадому.
— Ой, нашто нам конікі — перэд намі столікі,
ешчэ пасядзем, людзей паглядзем,
ешчэ пасядзем, людзей паглядзем.
Раса жыто расіла, жана мужа прасіла:
— Йдзем, мужу, дадому, йдзем, мужу дадому,
йдзем, мужу, дадому, йдзем, мужу, дадому.
Нашы кароўкі рычаць, аны есці хацяць,
йдзем, мужу, дадому, йдзем, мужу, дадому,
йдзем, мужу, дадому, йдзем мужу, дадому.
— Ой, нашто нам кароўкі — перэд намі тарэлкі,
ешчэ пасядзем, людзей паглядзем,
ешчэ пасядзем, людзей паглядзем.
Раса жыто расіла, жана мужа прасіла:
— Йдзем, мужу, дадому, йдзем, мужу дадому,
йдзем, мужу, дадому, йдзем, мужу, дадому.
Нашы авечкі крычаць, аны есці хацяць,
йдзем, мужу, дадому, йдзем, мужу, дадому,
йдзем, мужу, дадому, йдзем мужу, дадому.
— Ой, нашто нам авечкі — перэд намі чарачкі,
ешчэ пасядзем, людзей паглядзем,
ешчэ пасядзем, людзей паглядзем.

УСПАМІНЫ (7)

НА ЦЭНТРАЛЬНЫМ АГЛЯДЗЕ

Год 1955. Набліжалася 8 сакавіка, першая гадавіна нашага публічнага выступлення. Наш першы юбілей добра запамяталі. Ваяводскае праўленне Лігі жанчын запрасіла нас у тэатр імя А. Вянгеркі на ваяводскую ўрачыстасць. Быў таксама і спецыяльны заказ. Арганізацыйныя сяброўкі з Беластока прасілі „Уральскую рабінушку", беларускую „Кума мая, кумачка", партызанскую „На опушке леса", вянок жартоў-

Гарадчанкі ў гардэробе тэатра імя А. Вянгеркі (1955 г.) У першым радзе першая злева Н. Мушынская, у другім — другая злева Саша Яроцкая.

Беларуская літаратура — Аляксандар Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЯКУБ КОЛАС — ЧАСТКА XXVI

Нацыянальныя і грамадскія праблемы ў „Сымоне-Музыку“

Паэма Коласа з'яўляецца адным з найбольш „пазарэальных“ твораў у беларускай літаратуры, а пры гэтым адным з найбольш заангажаваных у беларускую рэчаіснасць.

Усе галоўныя героі твора персаніфікуюць грамадскія класы, ідэйныя пастановы або нацыянальныя тыпы.

У паэме сутыкаемся з гістарычнымі з'вамі. Аднак гістарызм твора ў сэнсе сувязей з канкрэтнымі падзеямі даволі мізэрны. Гісторыя гэта для пісьменніка прадлог для таго, каб паказаць сучаснае, каб падкрэсліць неабходнасць вызвалення айчыны з няволі. І тут Колас робіць усё, каб яго паэма аставалася ў рамантычных нормах, якія прадугледжвалі гістарычную тэму.

У „Сымоне-Музыку“, бадай, найпаўней выявіўся нацыянальны характар творчасці Коласа. Ідэя адраджэння краіны высунулася ў паэме на першы план.

Адзін з крытыкаў — Я. Лёсік закінуў паэме Коласа гістарычную недакладнасць: „На жаль, шмат гдзе паэту не хапае гістарычнае веды, інакай сабе нельга вытлумачыць вось хоць бы таго месца ў паэме „Сымон-Музыка“, дзе гаворыцца, што на Беларусь „без жалю конь казацкі ступаў і збажыну з ярынамі талачыў і драсаваў“ і што „на нашых становішчах біліся Польшча і Літва“. Гісторыя сведчыць, што конь казацкі ніколі беларускай зямлі не талачыў і не драсаваў, а гістарычная Літва — гэта сама Беларусь“.

Нельга не падкрэсліць, што літаратурная фікцыя паэмы бліжэйшая да праўды, чым павучэнні Лёсіка.

Пасля вайны ў даследаваннях многіх крытыкаў выступіла тэндэнцыя да трактоўкі „Сымона-Музыкі“ як твора паслядоўна рэалістычнага.

У гэтым сэнсе характэрныя выказванні А. Кучара. Ў 1948 годзе напісаў наступнае:

„Сымон уладае здольнасцю разумець, аб чым гаворыць кожная траўка і былінка, але аўтар падкрэслівае, што няма тут нічога звышнатуральнага, тут проста дзейнічае фантазія чулага да прыроды хлапчука. На магіле дзеда Курылы чуе гранне на скрыпцы, але і ў гэтым выпадку нічога надзвычайнага няма: хлопчык заснуў і яму прысніласа гранне, а струна сапраўды парвалася на скрыпцы. У парку князя Сымон разам з Данілам чуюць, як хтосьці цярэбіць шлях да замка, але сапраўды хтосьці дабраўся да замка, а потым падпаліў яго. Нарэшце ад ігры Сымона на скрыпцы ачуньвае Ганна. Але калі Ганна магла згубіць розум з прычыны таго, што страціла хлопца, дык магла ачунець, сустрэўшыся з ім“.

Адкідаючы тэзіс аб алегарычнасці паэмы, крытыкі звальнялі сябе ад неабходнасці адгадваць значэнне і сэнс выступаючых у творы сімвалаў. Зразумела, што калі адкінем глыбокую іншасказальнасць „Сымона-Музыкі“, дык атрымаем не глыбокі нацыянальны твор, а толькі плыценькую гісторыю аб вандраваннях і перыпетыях пастушка.

Колас многія гады не выступаў у абарону свайго твора, аднак у кнізе М. Лужаніна „Колас расказвае пра сябе“ знаходзім важкае сцвярджэнне Коласа, якое з'яўляецца абаронай алегарычнасці паэмы. Вось словы Коласа, скіраваныя да Лужаніна: „Быў адзін чалавек, ды загінуў недзе ў завейных краях. Ён здагадаўся, што „Сымон-Музыка“ разбіты на некалькі колаў. І наогул цікава пісаў пра паэму. Бабарэку помніш?.. Вось ён чужых думак не пераказваў, свае меў“.

Адсюль плыве просты вывад: хочучы правільна зразумець сэнс алегорыі і сімвалаў у паэме Коласа, трэба зыходзіць з публікацыі А. Бабарэкі.

(Працяг са стар. 1)

чы робіць Шматгалінная спулдзельня інвалідаў на вуліцы 1 Мая. Пабег я туды. Працаўнік, які прымае заказы, паглядзеў на мой ключ, выкапаў з свае шуфляды патрэбную металічную „балванку“ на выраб, але сказаў, што сёння ключа не будзе, бо ўжо праз паўтары гадзіны канец дня працы. На другі дзень у спулдзельні супрацоўнікі паведамілі, што ў іх калега, які прыняў мой заказ, падаўся ў пільнай справе ў горад і будзе пазней. Я зайшоў яшчэ раз пасля поўдня, але ён з горада ўсё яшчэ не з'явіўся.

Калі на чацвёрты ці пяты дзень мне ўсё не ўдавалася застаць таго працаўніка, я не вытрымаў і пабег шукаць ратунку ў намесніка старшыні спулдзельні. Яна ўважліва праслухала маю скаргу, падняла трубку тэлефона і пачала званіць па розных установах горада ў пошуках таго непаседлівага працаўніка. Калі паўгадзіннае званенне ёй выразна абрыдла, яна звярнулася ка мне: „Пане, мы дамовімся так...“ На гэта я заявіў рашуча, што дамаўляцца мы не станем.

Адтуль я падаўся проста ў Рэгіянальны саюз спулдзельняў інвалідаў, якому падлягала спулдзельня. Там намесніца старшыні ўважліва праслухала мяне, сказала, што за добрае імя спулдзельні будзе змагацца, як леў, і выклікала да сябе... маладога чалавека. Загадала яму зараз жа заняцца маёй справай. Малады чалавек усё дакладна спісаў у блакнот і шарманцка раскланяўся пані намесніцы старшыні. Гадзіны праз тры ці чатыры я ўжо трымаў у руках самы каштоўны для мяне скарб — запасны ключ да сваё хаты. Жонка і дзеці вырывалі яго з рук і любаваліся ім, быццам цудоўнейшым творам мастацтва. Нацешыўшыся гэтым цудам, пачала мая сямейка, заходзячыся ад кашлю, вымаць з чамаданаў, рукзакоў, торбаў ды клункаў свае рэчы, размяшчаць іх па шафах ды камодах. Пры гэтым яна так радавалася ўтульнасцю і прывабнасцю роднай нашай хаткі, быццам не дзесяць год тут пражыла, але толькі цяпер пераступіла праз яе парог.

Я ж пабег па суседзях, раздабыў спецыяльнага тэхнічнага вазеліну і доўга за поўнач шчодра змазваў ім усе замкі, клямкі, ды розныя зашчэпкі. Якія толькі знайшліся ў хаце ключы, я старанна хусцінкаю адглянцаваў да бляску. Той жа дароблены ключ акуратненька павесіў у самым прыкметным месцы хаты. І не здзіўляйцеся: ад яго залежыць здароўе, спакой, цэласць і шчасце ўсёй нашай сямейкі.

Цяпер я ніколі не кіну страшэннага праклёну: „Каб табе ў дзвярах ключ зламаўся!“. Нават працаўніку пункта паслугаў у „Цэнтралі“.

І. Снарскі

Ці ведаеце, што...

...у нашай краіне дзейнічае 2022 сельскагаспадарчыя прадукцыйныя спулдзельні (РСП) з агульным лікам звыш 120 тысяч членаў. Гаспадараць яны на 600 тысячах гектараў. Палявыя работы механізуюць пры дапамозе 19 тысяч трактараў. У мінулым годзе РСП атрымалі 7,3 мільярдаў злотых даходу.

...ТППР у Польшчы налічвае амаль 4,5 млн. членаў аб'яднаных у 65 тысячах гурткоў ва ўсіх грамадскіх і прафесіянальных асяроддзях, у горадзе і на вёсцы. У краіне дзейнічае звыш 18 тысяч школьных гурткоў таварыства, да якога належыць кожны трэці вучань. Актыўную выхаваўчую работу вядзе ТППР сярод акадэміцкай моладзі. Дзейнічаючы ў рамках ФАН, пад ідэйным кіраўніцтвам ПАРП, таварыства распаўсюджвае веды аб гісторыі, сённяшнім дні і перспектывах развіцця СССР, аб жыцці і працы яго грамадзян, аб усебаковым польска-савецкім супрацоўніцтве.

...у мінулым годзе малачарская прамысловасць нашай краіны купіла 10 мільярдаў літраў малака. У снежні кожны дзень купляла яго ў сярэднім 22 мільёны літраў.

...у бягучым асенне-зімовым сезоне ў нашай краіне падрыхтоўку да экзаменаў на званне кваліфікаванага гаспадара будзе праходзіць каля 170 тысяч індывідуальных сялян і работнікаў абагуленых гаспадарак у амаль 10 тысячах вёсак. У калектывах сельскагаспадарчай падрыхтоўкі (ЗПР) будзе займацца 65 тысяч чалавек і ў калектывах маладых гаспадароў (ЗМР) каля 56 тысяч асоб.

На спецыяльных курсах амаль 50 тысяч асоб будзе здабываць правы вадзіць трактары і каля 20 тыс. асоб навучыцца абслугоўваць збожжавыя, бульбяныя і бурачаныя камбайны. **(яц)**

(Працяг са стар. 1)

ЗІМОЙ У ЛЕСЕ

ца з нейкім старэйшым чалавекам. Гэта Уладзіслаў Семянчук з вёскі Пераходы, пенсіянер, які 28 год працаваў у лесе.

— І цяпер не магу сядзець я дома, — кажа гэты чалавек, якому стукнуў ужо 64 год жыцця. — Хаця палюбуюся, як іншыя працуюць, а пры нагодзе нейкага галля дамоў прывязу.

*

Надляснічы Славамір Пашкевіч асабліва турбуецца цяпер за лясную звярыну.

— У нас яе даволі многа, — кажа ён. — Казулі, лосі, кабаны, барсукі, куніцы, некалькі штук ваўкоў, паяўляюцца нават белавежскія зубры. Цяжка ім цяпер. Снег глыбокі, а пасля адлігі і чарговых замаразкаў утвараецца верхняя шкарлупа, якая калечыць ногі звяроў, як вострае шкло. І людзі... Здараюцца, на жаль, яшчэ браканьеры. Аднойчы ў драцянной петлі заблытаўся лось. Знайшоў яго ляснічы па прозвішчу Нос з Луплянкі Старой і адразу пачаў распутваць гэтую пятлю. Але раз'юшаны звер не мог разабрацца, хто яго сябра, а хто вораг. Лесніка з паламанымі рэбрамі прыйшлося адвезці ў бальніцу. За злачынства браканьера заплаціў калецтвам парадачны чалавек.

Вядома, леснікі падкормліваюць цяпер звярыну. Але іх мала. Патрабуюць дапамогі ад нас усіх. Бо зімой лес толькі звонку красуецца сваёй прыгажосцю, але ў яго нетрах ідзе пастаянная праца і змаганне за жыццё.

Віктар Рудчык
Фота аўтара

Вось яны, рабочыя лесу, у час абедзеннага перапынку.

ных беларускіх песняў, ну і „спецыяльныя“ частушкі, напісаныя на Дзень жанчын. Заказ падрыхтавалі мы на 5.

7 сакавіка паўднёвым цягнікам адправіліся ў Беласток. Як нам здавалася, публіка была нештодзённая. У першых радах сядзелі прадстаўнікі цэнтральных і ваяводскіх улад, а таксама будаўнікі Палаца культуры. Упершыню ў сваім мастацкім жыцці мелі мы выступіць перад такой аўдыторыяй. Кожная думала: „Што будзе, то будзе, абы хутчэй“. Урэшце мы на сцэне. Адкрываецца заслона, а нам дух заняло. Р. Лебядзінская, якая мела пачынаць „Уральскую рабінушку“, збялела, на твары струіцца пот. Я злякалася, што не заспявае. Боязь была дарэмная. Пачала спяваць спакойна, рытмічна. Падхапіла Саша Яроцкая, і дуэт згодным акордам паплыў у тэатральную залу. Наступныя песні таксама пайшлі паспяхова. Пад бурныя апладысменты. Калі апаў занавес, публіка прымусіла паднімаць яго некалькі разоў. Пасля заканчэння канцэрта, многія прыходзілі ў наш гардэроб і дзякавалі за песні.

Рэшту сакавіка правялі мы на падрыхтоўцы да павятовага агляду, які меў адбыцца 6 красавіка.

На аглядзе занялі першае месца, але не былі аглядам задаволены. Мала было калектываў. Не было з кім спаборнічаць. Адно толькі цешыла: першае месца, пераходны сцяжок і пуцёўка на ваяводскі агляд.

На ваяводскім аглядзе было шмат калектываў. Мы занялі першае месца сярод вясковых калектываў і права ўдзельнічаць у цэнтральным аглядзе. Гэты агляд для калектываў Варшаўскага, Беластоцкага, Познаньскага, Келецкага і Шчэцінскага ваяводстваў быў вызначаны ў Ольштыне на 21 мая. Меў адбывацца на працягу чатырох дзён і было шмат клопатаў са звальненнем сяброўак з працы. Давялося адклікацца да ВК ПАРП. Гэта між іншым. У Ольштыне пасялілі нас на Картове. Добрае харчаванне, начлег у выгадных студэнцкіх ложках узнялі настрой. У дарозе добра мы змерзлі. Май быў вельмі халодны, падаў нават снег.

Паводле праграмы мелі мы выступаць вечарам. Тады пазнаёміліся з горадам. У тэатр, дзе адбываўся агляд, пайшлі зараз жа пасля абеда. Публікі зусім не было. У глядзельнай зале сядзелі ўдзельнікі агляду. Публіка з'явілася вечарам. Мы перайшлі ў гардэроб. Перад выступленнем не хваляваліся. Пайшло добра. Былі ўзнагароджаны. Але аб гэтым даведаліся выпадкова (з ольштынскага друку).

Уся моладзь жыла адной справай: пятым фестывалем моладзі і студэнтаў, які меў адбыцца ў Варшаве. Кожны стараўся заслужыць на паездку на гэтае вялікае свята ўсёй прагрэсіўнай моладзі свету. Марылі аб фестывалі і мы. На жаль, нашыя метрыкі не давалі нам шмат шансаў. Але самаўпэўненасць, запал, частыя выезды ў вёскі, актыўнасць у дзяржаўных кампаніях, усё гэта падказвала, што, бадай, гэтае шчасце не пройдзе і ля нас міма. Якая з нас нарадзілася ў кашулі? Мы ў спіску ўдзельнікаў фестывалю. Трэцяя тура. Ад 8 да 11 жніўня.

ЦІКАВІНКА

Амерыканская фірма „Ултрасістэмз інкапарэйтэд“ пачала вырабляць новую ўстаноўку для рассейвання туману. Навінка ўключаецца аўтаматычна, у адпаведнасці з метэазводкай. Як паведамляе агенцтва Франс Прэс, яна здольная за дзве мінуты рассеяць туман на ўчастку даўжынёй 3.600 метраў і 70 метраў вышынёй і забяспечыць, такім чынам, узлётна-пасадачныя аперацыі.

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

CZERWONE GITARY

Заказвалі: Анна Семянюк з Райска, Гражына Кайдэвіч з Нараўкі, Гражына Енслаў са Стачка.

Дарагое Сэрцайка, мне 17 год, а майму хлопцу Юзіку 20. Ходзім мы ад нядаўна. Пазнаёмілася я з ім па тэлефону, калі званіла да аднаго хлопца і яго не застала. Ён падняў трубку і са мной гаварыў. Я яго бачыла і ён мне спадабаўся. На другі дзень сказаў, каб я прыйшла і яшчэ адна дзяўчына, якая была са мной. Каб мы прыйшлі на спатканне. І мы пайшлі. Ён прыйшоў на лыжах. Тады мы гаварылі, а пасля ён падышоў да мяне і паціху сказаў, каб я адна прыйшла на спатканне з ім. Я яму сказала, што прыйду. Калі я прыйшла ў пяць гадзін, ён таксама прыйшоў, але я не адважылася да яго падыйсці. Не ведаю чаму. Ад гэтай пары я яго не бачыла. І калі да яго пазваніла, ён сказаў, каб на другі раз прыйшла, калі ён прыходзіць.

Сэрцайка, парай, што рабіць, ці пазваніць яшчэ да яго, ці не? Я б хацела з ім спаткацца.

Эля В.
з Гайнаўкі

Эля В.! Ты яшчэ маладзенькая і адтуль у цябе гэтая сарамлівасць. Думаю, праз гэта ты і не прыйшла на гэтае спатканне. Да Юзіка можаш яшчэ пазваніць і пры аказіі скажы, што і тады ты прыйшла, толькі не адважылася да яго падыйсці. Думаю, зразумее і не будзе гневацца. У далейшым, калі ўмовіцеся на спатканне, пастарайся прыходзіць, бо гэта паніжае другую асобу. Юзіку напэўна здалося, што ты яго патрактавала лёгкадумна.

Сэрцайка

Куток практычных ведаў

ДЗІЦЯЧЫЯ КУРТАЧКІ

А вясна не за гарамі... У чым найлепш адчувае сябе вясной дзіця? Зразумела, у куртачцы, мяккай і цёплай, каб было зручна ў ёй хадзіць і гуляць. Але добра было б, каб была яна адначасова і модная.

Гляньце на куртачку хлопца! Унізе яна сцягнута на гумку, таксама і рукавы. Спераду вельмі модная кішэнь тыпу „кенгуру". Звярніце ўвагу на цікава змешчаныя гузікі. З-пад куртачкі можа выглядаць кашулька, а нават і хустачка, завязаная на шыі.

Дзяўчынка апранута ў больш лёгкую куртачку з мяккага трыкатажнага аксаміту. У таліі — аздобны гумовы паясок, такім жа матэрыялам аздоблена куртачка ля шыі і рукавоў.

Сяброўка

ПЫТАННЕ: А. прыгавораны на тры гады турмы. Яго злачынства было звязана з закаранелым п'янствам. Таму суд загадаў памясціць яго ва ўстанове для алкаголікаў. Часу знаходжання ў гэтай установе суд не акрэсліў. Як доўга могуць яго там трымаць? Ці час гэты будзе яму залічаны ў час зняволення, да якога ён прыгавораны?

АДКАЗ: Загадваючы скіраванне прыгаворанага на прымусовае лячэнне ў закрытай установе па лячэнню алкаголікаў, суд не акрэслівае часу знаходжання ў гэтай установе. Паводле артыкулу 102 § 2 карнага кодэкса, лячэнне працягваецца найменш 6 месяцаў, а найбольш 2 гады. Час гэтых

§ Кансультацыя ЮРЫСТА

залежыць ад вынікаў лячэння. Аб тым, ці даная асоба вылечана, вырашае грамадская лекарская камісія, якая знаходзіцца пры той антыалкагольнай установе. На аснове гэткай пастановы суд вырашае аб звальненні. Перад звальненнем суд вырашае, ці прыгавор выканаць. Суд мае права прызнаць, што выкананне прыгавору немэтазгодна. Аднак, калі суд загадае, што прыгавораны павінен адпакутаваць кару, час лячэння не бярэцца пад увагу. Гэта значыць, што А. можа быць прытрыманы ва ўстанове па лячэнню алкаголікаў два гады, а пасля знаходзіцца тры гады ў турме, а можа, калі суд прызнае за мэтазгоднае, кары ў турме зусім не адбываць.

Дарагі Астроне, сніцца мне, што я зайшла ў тэкстыльны магазін. Бачу: на прылаўку ляжыць чорная сукенка. Я стала яе аглядаць і бачу, што гэта не сукенка, а штосьці падобнае на спартыўны касцюм. Каўнер у чорна-белую клетку. І такім жа матэрыялам закончаны ніз касцюма. Мне вельмі гэты касцюм спадабаўся і я яго хацела купіць дачцы. Людзі таксама ім цікавіліся, але я сказала, што я куплю, а ў магазіне ён толькі адзін. І тут я агледзелася, што няма ў мяне кашалька з грашыма. Не ведаю, дзе я яго згубіла. Так і прачнулася.

М. В.

ВЕР-НЕ-ВЕР

Астроне, прыснілася мне дзяўчына, якую я кахаю, але ніяк не ўмею гэта ёй вызнаць. Быццам я сяджу за партай, і яна таксама прыйшла, і села каля мяне. Пасля я ўсё ж сказаў ёй аб сваім каханні да яе. Яна сказала, што ўжо ведала пра гэта і яна таксама мяне кахае. Мы рашылі спатыкацца і я яе правёў дамоў. Тады я прачнуўся. Яна мне снілася яшчэ два разы. Прашу цябе, Астроне, адкажы мне на гэты сон. З нецярплівасцю чакаю адказу.

Міша

М. В.! Нейкая знаходка цябе чакае, але будзе яна датычыць, бадай, тваёй дачкі.

Міша! Ты, відаць, яшчэ маладзенькі, і як будзе ў сапраўднасці, цяжка сказаць. Сон твой навеяны тваімі марамі і спадзяваннямі, але часамі ў жыцці бывае якраз наадварот, чым гэта чалавек сабе высніць. Думаю, што ўсё ўложыцца добра.

Астрон

ТАЙНЫ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

ПЫШНЫ БАНКЕТ

Вярнуўшыся з Пушкіна, дырэктар музея Альфрэд Родэ перадаў усе справы свайму намесніку, а сам заняўся Янтарным пакоем. У памочнікі ён узяў найбольш здольных работнікаў музея і некалькі мясцовых майстроў, якія з пакалення ў пакаленне займаліся апрацоўкай янтару і вырабам янтарных упрыгожанняў.

Работа патрабавала вялікага цярпення і выдатнага ведання справы. Доктар Родэ памятаў, што з-за недакладнасці стваральнікаў пакоя і з-за таго, што ён быў крыва ўманціраваны ў замку Манбіжу ў Берліне, некаторыя янтарныя пліты раскрышыліся. Цяжэй за ўсё было выбраць падыходзячую залу ў кенігсбергскім замку, такую, якая падыходзіла б пад пакой. Трэба было падумаць і аб вентыляцыі.

З часу свайго вяртання з Царскага Сяла Родэ быў рэдкім госцем дома. Дзеля пакоя ён адмовіўся ад тэатра, ад сваіх любімых сімфанічных канцэртаў; з жонкай бачыўся толькі раніцай і позна вечарам. Ён перастаў нават слухаць зводкі, якія перадаваліся па радыё.

Работа працягвалася некалькі месяцаў. Настала зіма, набліжаліся каляды. І вось неяк у сярэдзіне снежня 1942 года доктар Родэ пазваніў Коху.

— Пан рэйхкамісар, рады паведаміць вам, што работа закончана. Янтарны пакой гатовы да ўрачыстага адкрыцця.

Гэта быў вялікі дзень у карычневым Кенігсбергу. На ўрачыстае адкрыццё пакоя прыбыло каля сотні запрошаных: прадстаўнікі культуры і мастацтва і кенігсбергская знаць, відныя лідэры гітлераўскай партыі ва Усходняй Прусіі.

Велізарны сярэдневяковы гадзіннік прабіў шэсць разоў, у іх такт адчыняліся і зачыняліся маленькія дзверцы, з якіх выплывалі геральд і пастушкі, іграючы вясёлыя мелодыі. Калі змоўкнуў бой гадзінніка, дырэктар Родэ падышоў да Клары Кох і падаў ёй на сярэбраным падносе маленькія нажніцы. Яна разрэзала трохкаляровую стужку, якая сімвалізуе нямецкі флаг. Родэ ўзяў яе пад руку, і яны ўвайшлі ў Янтарны пакой.

Усе ахнулі. Сцены залы да самай столі былі выкладзены янтарнымі плітамі з багатай разьбой. Небывалай прыгажосці арнамент упрыгожваў столь.

Цішыню парушыў зычны голас бургамістра Кенігсберга Хельмута Віла:

— Панове, гэты цуд ацэньваецца ў пяцьдзесят мільёнаў долараў золатам. І тут жа змоўкнуў пад неадабральным позіркам Коха, перапалоханы гудзеннем уласнага голасу ў цішыні.

Прысутныя не спяшаючыся пакідалі залу, напаўголасу абменьваючыся ўражаннямі.

У вялікай параднай зале іх ужо чакалі расстаўленыя сталы. Усё гаварыла аб тым, што рыхтуецца пышны банкет.

Банкетаванне развязала языкі. Госці выказвалі захапленне прыгажосцю пакоя. Гаўляйтэр, горды тым, што гэты адзіны ў свеце твор знаходзіцца ў яго Кенігсбергу, раз-пораз абвяшчаў тосты.

— Ці праўда, што Янтарны пакой вось ужо амаль 250 гадоў праследуе пракляцце? — спытаў у доктара Родэ падвыпіўшы Кох. Забабонны гаўляйтэр апякаў усялякіх прадракальнікаў і шарлатанаў, да якіх пастаянна звяртаўся за парадамі.

Доктар Родэ адставіў бакал з бургундскім і задумаўся. Праз мінуту ён сказаў:

— Вядома, што Фрыдрых I быў вялікім прыхільнікам мастацтва. І вось ён пастанавіў пакінуць пасля сябе незабыўны след на дзіва нашчадкам. Гэта павінен быў быць рэдкі твор мастацтва. Ён адвяргаў усе праекты, пакуль яму ў галаву не прыйшла арыгінальная думка. Ён успомніў аб сваёй самай багацейшай у свеце кладоўцы „паўночнага золата" — янтару.

Ад Гданьска да Кенігсберга, і асабліва ў прыморскай паласе Самбійскага паўвострава, працягнуліся багацейшыя янтарныя россыпы. Ён выклікаў аднаго з найбольш таленавітых скульптараў таго часу, які быў яго прыдворным архітэктарам — Андрэаса Шлютэра. Яны доўга не маглі вырашыць, у што ўвасобіць задуму. Шлютэр параіў зрабіць з янтару кабінет імператара. Прапанова спадабалася манарху.

У памочнікі Шлютэр узяў вядомага ў Германіі і за мяжой янтарнага майстра Готфрыда Тусо. Падручнымі працавалі некалькі здольных гданьскіх і кенігсбергскіх рамеснікаў. Восем гадоў карпатлівай працы ўвянчаліся поспехам. Імператар радаваўся. Янтарны пакой, аднак нядоўга радаваў вока імператара. Надышла ліхая гадзіна. Вайна са Швецыяй падрывала сілы імперыі. На наш бок стаў рускі цар Пётр I. Дарэчы, асноўны цяжар вайны ляжаў на Расіі. Праз некалькі гадоў наш імператар памёр. Трон заняў Фрыдрых Вільгельм I, які ў знак дружбы запрасіў у Берлін Пятра I. У час наведання замка Манбіжу цар доўга не мог адарваць вачэй ад янтарнага цуда. Ён быў зачараваны. Фрыдрых Вільгельм, які ў адрозненне ад свайго бацькі большую частку бавіў з генераламі, а не ў мастацкіх салонах, каб схіліць да сябе госця, падарыў яму гэты шэдэўр.

Пакой перавезлі ў Пецярбург, а потым у Царскае Сяло. Там італьянскі архітэктар Барталамео Растрэлі размясціў пакой у адной з вуглавых залаў Кацярынінскага палаца. Пад яго кіраўніцтвам рускія майстры дапоўнілі кампазіцыю мазаікай з халцэдону, яшмы і люстэркамі.

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

ПЕРАДАВІК ПРАЦЫ

Даўно я не пісаў ужо ў газету. Але сёння захацелася мне апісаць заслугі гэтага працавітага чалавека, які пры санацыі быў ні чым іншым, як парабкам, а цяпер ён, грамадзянін Міхал Панфілюк, 63 гады, працуе пісьманосцам на пошце ў Нараўцы ад 1954 года.

Я пенсіянер, выпісваю шмат газет: „Ніву", „Пшыяцюлку", „Зялёны штандар". Атрымліваю грошы, пасылкі і іншыя паперы па пошце і ніколі не было выпадку, як гэта часам наракаюць на іншых пісьманосцаў, каб наш пісьманосец мне гэтага не даручыў. „Наш Міхал Панфілюк" — так мы ўсе называем яго, бо фактычна так яно ёсць. Толькі ён абслугоўвае нашу тэрыторыю. Усё з пошты развозіць без спазнення ці ў свята, ці ў будзень. А тэрыторыя гэта нялёгкая: многа ёсць раскінутых па ўсёй гміне хутароў.

Людзі часта бачаць толькі тое, што кепскае. Часам і на пісьманосцаў наракаюць замнога. Мы, жыхары гміны Нараўка, аб Міхалу Панфілюку гаворым добра, нават зайздросцім, што ён такі перадавік працы ў сваім узросце.

Два разы быў узнагароджаны знакам перадавіка працы тэлекамунікацыі. Мае Кавалерскі Крыж Ордэна Адраджэння Польшчы. Належыць да Польскай аб'яднанай рабочай партыі. Грамадскі дзеяч, член рэвізійнай камісіі гміннага камітэта партыі, няспынна прымае ўдзел ва ўсіх грамадскіх пачынах. Наша дзяржава патрабуе такіх людзей і цэніць іх.

Калі, чытач, прачытаеш гэты мой артыкул, пацікаўся і сваімі працаўнікамі пошты, якія яны, можа можаш ім дапамагчы. Добра было б, каб на кожнай пошце знайшліся такія перадавікі. А нашаму нараўкаўскаму перадавіку працы (неўзабаве ён пойдзе на пенсію) жадаем добрага здароўя.

Пенсіянер

КАБ НІЧОГА НЕ БРАКАВАЛА

Хаця цяпер зімою дарогі дрэнныя і не ўсюды можна даехаць, аднак на транспарт дубіцкага філіяла ГС нельга наракаць. Прэзас нашага ГС Ян Дарашук і кіраўнік Мікалай Чыквін стараюцца, як могуць, каб нічога не бракавала ў ГСе. Нават у найгоршую пагоду трактарам вазілі сюды вугаль у прычэпах з Кляшчэляў. А ведаем, што гэты тавар для мураваных будынкаў цяпер самы неабходны.

Добра таксама працуюць пры разгрузцы вугалю рабочыя ГС Віктар Чыквін, Рыгор Леанюк, Міхась Анхімюк, Уладзімір Грыгарук, Віктар Леанюк.

М. Панфілюк

Карэспандэнт П. Д. напісаў у „Кажуць, што...", што ў хлебе кляшчэлеўскай прадукцыі трапляюцца дадаткі, якія ў хлебе не павінны быць. На другі дзень пасля выйсця „Нівы" ў свет з кляшчэлеўскага ГСу рэдакцыя атрымала неспакойнае пытанне з просьбай, каб паінфармаваць, хто аўтар заметкі, бо яны хочуць звязацца з ім і дакладна даведацца, дзе і калі такі хлеб быў куплены. А гэта ўсё для таго, пісаў ГС, што яны хочуць зрабіць вывады ў адносінах да вінаватых. Адначасова ГС паведаміў, што дагэтуль не было такіх скаргаў на іх хлеб.

Мы выслалі гэтую просьбу ГС аўтару заметкі, які адказаў, што, на жаль, проста выкінуў той дадатак. У рэдакцыю падобныя скаргі на розныя дадаткі часцей да напіткаў, чым да хлеба, прыходзілі і раней. Менавіта найлепш калі разам з такім лістам чытач прысылае дакладныя інфармацыі калі, дзе і як было што знойдзена. Некаторыя карэспандэнты прысылаюць таксама кускі шкла, паперы, ці іншае. У даным выпадку ўжо цяжка ўстанавіць дакладныя даныя. Нельга аднак лічыць, што нешта такое не здарылася, хоць і не было дагэтуль скаргаў на кляшчэлеўскі хлеб. Усім нам хочацца, каб наша работа была штораз чысцейшая, лепшая.

У адказ чытачу з Любліна

Наш чытач напісаў: „Ветліва паведамляю, што 28 студзеня 1979 года ў 18 гадзін у клубе Савецкай кнігі і прэсы „Маша" ў Любліне на вуліцы Акаповай 1, адбудзецца канцэрт пад загалоўкам „З народнай песняй і танцам па беларускай зямлі".

Адначасова хачу запытаць рэдакцыю, ці маеце вы нейкія зборы беларускіх народных песень?

Казімір Лішч,
вул. Пана Бальцэра 1/115,
20-631 Люблін

Ад рэд. Рады інфармацыі і хочам адказаць на пытанне. Некаторыя зборы беларускіх народных песень у рэдакцыі ёсць, яны нам патрэбны ў штодзённай працы. Шырэй адказваючы аднак на ваша пытанне, хочам паінфармаваць, што выходзілі і выходзяць у далейшым вельмі цікавыя і каштоўныя зборы беларускіх песень. Некаторыя з іх вы напэўна знойдзеце ў бібліятэках вышэйшых школ горада Любліна і асабліва ва універсітэцкіх бібліятэках. Гэтае ж самае датычыць іншых гарадоў і іншых універсітэтаў. Выйшла ў свет даволі многа збораў, з нотамі і без нот. Падаем найбольш фундаментальныя:

1. „Беларуская народная творчасць" — шматтамовае фундаментальнае выданне Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук Беларускай ССР, якое пачало выходзіць некалькі год назад і будзе яшчэ працягвацца.
2. Michał Federowski, Lud białoruski, PWN, t. V, 1958; t. VI, 1960.
3. Беларускія народныя песні, запіс Р. Шырмы, тамы 1-3, Мінск 1959-62.
4. Анталогія беларускай народнай песні, склаў Г. Цітовіч, Мінск 1968.
5. „Беларускі фальклор у сучасных запісах" — цыкл выданняў, якія рэалізуе Беларускі дзяржаўны універсітэт імя У. І. Леніна.

Песні беларускіх кампазітараў, сярод іх: Анатоль Багатыроў, Дзмітры Лукас, Уладзімір Алоўнікаў, Пётр Падкавыраў, Рыгор Пукст, Юры Семяняка, Нестар Сакалоўскі, Яўген Цікоцкі, Аляксандр Шыдлоўскі і інш.

Паявіліся і паяўляюцца выданні твораў гэтых кампазітараў. Тыя зборы і зборнікі, якія трапляюць у кнігарні Польшчы, „Ніва" сістэматычна падае ў рубрыцы „Беларускія кнігі". **(мг)**

СМАКАТА З БУЛЬБЫ Ў „САСОНЦЫ"

Пісала „Ніва" ў сваім 22 нумары з мінулага года, што ў Гайнаўцы будуецца гастранамічны павільён тыпу „УНД", а будуе яго Ваяводская спажывецкая спулдзельня.

Хачу паведаміць нашым чытачам, што павільён пабудаваны ўжо і ад 1.І. 1979 года „Сасонка" адкрыта для ўсіх ахвотных. Тут можаш, чалавеча, з'есці гарачыя бульбяныя аладкі проста з патэльні, фрыткі і іншыя стравы. У „Сасонцы" таксама поўны асартымент безалкагольных напіткаў.

Такі павільён даўно быў патрэбны гораду, асабліва для прыезжых людзей з ваколіц Гайнаўкі і для турыстаў, якія едуць у Белавежу, хуценька могуць смачна перакусіць.

„Сасонка" пабудавана ў добрым месцы, каля станцыі ПКС, на скрыжаванні вуліц 1 Мая, Варшаўскай і Бучка. Няхай добра служыць добрым людзям і заўсёды ў ёй няхай будзе тое, што ёсць цяпер, на пачатку.

Э. Вайсковіч

МОЖА ХТО З ЧЫТАЧОЎ ВЕДАЕ?

Дарагая рэдакцыя, у мяне да вас вялікая просьба. Калі можаце, памажыце ў маёй незвычайнай справе. Менавіта я бязрадны стаю перад фактам, як знайсці мясцовасць, якая называецца „Голынь". Калі можаце неяк памагчы, памажыце. Дзе яна знаходзіцца? Мой адрас: Васіль Крупіч, Дабрывада 17-250, Кляшчэлі.

Ад рэд. Дарагі чытач, публікуем вашу просьбу з думкай, што можа хто з чытачоў чуў пра гэтую мясцовасць і напіша вам. Мы інфармуем вас, што ў Польшчы гэтай мясцовасці няма. „Spis Miejscowości Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (alfabetyczny), Wydawnictwo Komunikacji i Łączności, Warszawa, 1967. (Spis miejscowości z podziałem administracyjnym). яе не называе. А гэта камплектны спіс мясцовасцей ПНР. Гучыць назва мясцовасці, як украінская.

Калі гэта скончыцца?

У мінулым годзе („Ніва" ад 30 красавіка) я пісаў аб камінарах, якія не чысцяць комінаў, а патрабуюць грошай.

Хачу сказаць, што гэтая праблема надалей актуальная і я ўжо сам не ведаю, што рабіць: плаціць за нявыкананую працу, ці не? Трэба сказаць, што большасць людзей плаціць і маўчыць. Толькі ці гэта ўласцівы выхад?

Амаль год часу не бачыў я ў сябе працаўніка камінарскага кааператыва (за той час я сам чысціў сажу ў коміне). А вось перад Вадохрышчам пастукаў да мяне камінар. Прыйшоў, калі жонка чыста прыбрала ў хаце перад святамі, павесіла чыстыя гардзіны і рабіла апошнюю сціркy. Я сказаў камінару, што чысціць комін у мяне не будзем цяпер, бо я яго сам перад святам вычысціў. І не заплаціў 24 зл., якія ён ад мяне хацеў узяць. (За што ж плаціць?!). І камінар пайшоў далей па хатах вёскі. Суседзі і ўсе аднавяскоўцы плацілі прадстаўніку камінарскага кааператыва суму, якую ён жадаў. А той добрасумленна выпісваў квітанцыі за „...выкананыя камінарскія паслугі за час..."

Здаецца, што ўжо адпаведны час, каб улады вырашылі гэтую праблему.

Ул. Сідарук

ЯК ДАЕХАЦЬ?

Жвіраваная дарога з Тапаркоў у Кляшчэлеўскай гміне ў Грабавец Дубіцкай гміны (каля пяці кіламетраў) настолькі забітая снегам, што па ёй нават пустым возам цяжка праехаць. Трактарным плугам яе ніколі і не чысцяць. Гэта абавязак Кляшчэлеўскай гміны, але ж дарога спалучае з вёскай чужой гміны — з Грабаўцом.

Патрэбна яна аднак найбольш тапаркоўцам, бо яны раз у тыдзень прывозяць сваю жывёлу на дубіцкі спэнд, а два разы ў месяц цялят. Пры так вялікім аднак снезе, будзь мудры, давязі што-небудзь на той спэнд! Хіба самалётам?

М. Панфілюк

Саколка не шле

Наш чытач з Легніцы Тамаш Кірылаў у сваім лісце ад 29.12.78 года піша так: „Даўно я ўжо заказаў тры беларускія кніжкі з рубрыкі ў „Ніве" „Беларускія кнігі". Заказ выслаў у кнігарню ў Саколцы. Не атрымаў іх."

У сваім лісце, месяцам пазней, ад 23.I.1979 года той жа чытач піша: „Дагэтуль не атрымаў з кнігарні ў Саколцы заказаных мною трох кніжак".

І хто тут выконвае дарэмную працу? Ці рэдакцыя, якая публікуе загалоўкі кніжак на сваіх старонках разам з інфармацыяй, што можна іх атрымаць за залічэннем паштовым з пададзенай кнігарні? Ці чытач, які высылае заказы на гэтыя кнігі? Ці кнігарня, якая не высылае кніг і нават ніякай весткі, што моў кніжкі ўжо прадаліся, калі гэтак яно маецца? Круг замыкаецца. Мы аднак бачым вінаватага ў кнігарні ў Саколцы. І вымагаем, каб там пачалі працаваць, як трэба.

Сёння некалькі трагічных выпадкаў з міліцыйнай хронікі.

На хутары Беразніца, гміна Бранск, згарэла хата, пакрытая этэрнітам, вартасцю 150 тысяч злотых. У агні папарыліся жонка гаспадара, сястра, брат і трое дзяцей. Усе ў бальніцы. Пажар пачаўся недзе каля 17 гадзіны.

Таксама на хутары Каманіца, гміна Янаў, недзе каля гадзіны 19 згарэла стадола, поўная збожжа.

На дарозе з Руткоўскага Дужага ў Яцвілы, гміна Ганёндз, шафёр „Стара" наехаў на пешахода, які неасцярожна ўвайшоў на дарогу. Перавезены ў бальніцу пешаход памёр.

У вёсцы Залукі, гміна Гарадок, узнік пажар у хаце. Спаліліся пасцель і ложак, а сам гаспадар хаты памёр ад чаду.

У вёсцы Шастакова, гміна Чыжы, згарэў курнік, трактарная прычэпа, матор на бензін, два электрычныя маторы і іншы інвентар, патрэбны ў гадоўлі куранят. Вартасць затрат 800 тысяч злотых.

Дзе купіць ваксу?

Ужо даўно ў нашых крамах нідзе няма ваксы для абутку, няма яе ніякай — ні чорнай, ні карычневай, а кожнаму гэтая дробязь патрэбная. У мяне захавалася яшчэ, на шчасце, адна баначка, і карыстаюся я ёй, быццам яна з золата. А трэба сказаць, што наша вакса, якую прадукавала КЗПХП „Эрдаль" у Кракаве, вул. Жулкеўскага 17, была са знакам якасці, і сапраўды гэта добрая вакса была і цана невялікая.

Дзе цяпер знайсці кракаўскую ваксу? А мо пра гэты тавар толькі беластоцкія гандлёўцы забылі і не запатрабавалі яго ў свой час? **(ус)**

Што за чалавек?

Мінула хваля лютых маразоў. Многія пра іх ужо амаль і забыліся. Некаторыя аднак будуць доўга памятаць гэтыя маразы, а яшчэ даўжэй больш лютага, чым мароз, загадчыка чыгуначнай станцыі ў Бельску. Па якой прычыне? Я вам зараз раскажу.

30.XII.1978 года быў мароз больш 20 градусаў. Многія пасажыры чакалі поезда ў напрамку Беластока, які быў спознены на 230 мінут. Хаваючыся ад марозу, пасажыры не змяшчаліся ў пачакальні і занялі калідор, дзе праходзіць да дзяжурнага руху. Загадчык праходзіў гэтым калідорам і рашыў выгнаць пасажыраў, нягледзячы на мароз. Прабаваў нават хапаца за рукаў, каб выкідаць. Ды людзі моцна абурыліся і сустрэўся ён з вострым, хоць нервовым адпорам. Пры нагодзе паляцелі словы, на якія, думаю, напэўна, той загадчык заслужыў.

Мікола Краўчук

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі: „ЗРАБІЛІ БЕЗ ТОЛКУ", „Ніва", № 48 (1187) ад 26.II.78 г.

Адказвае: REJONOWE PRZEDSIĘBIORSTWO MELIORACYJNE W BIELSKU PODLASKIM.

Sprawa dotyczy pogłębienia rowów istniejących D i jego dopływu D-48.

Dwie koparki rozpoczęły pracę jednocześnie: jedna od ujścia rowu D, a druga od ujścia rowu D-48 z tym, że przy ujściu rowu D-48 rów D nie był jeszcze pogłębiony. Podyktowane to zostało nie bezmyślnością, lecz tym, że należało dać odpływ dla drenowania użytków rolnych przyległych do rowu D-48.

Intensywne opady deszczu spowodowały, że okresowo podtopione zostały lokalne zagłębienia przy rowie D-48.

Ponieważ prace prowadzimy na rowach już istniejących, podtapianych okresowo w każdym roku, więc nie była stworzona sytuacja gorsza, niż przed wejściem melioracji. W miesiącach listopadzie i grudniu 1978 roku rów D został pogłębiony i odpływy w kompleksie tego rowu na gruntach wsi Płoski są wykonane.

Naczelny inżynier
Z-ca Dyrektora d/s technicznych
inż. Józef Iwanowski

Да публікацыі: „І НЕ ВЕДАЛІ НАВАТ, ДЗЕ ЗНАХОДЗІЛІСЯ", „Ніва", № 51 (1190) ад 17.XII.78 г.

Адказвае: REJON DRÓG PUBLICZNYCH W SOKÓŁCE.

W związku z opublikowanym artykułem w tygodniku „Niwa" pt. „I nie wiedzieliśmy, gdzie znajdujemy się", dotyczącego braku tablic miejscowości i drogowskazów przy drogach lokalnych na terenie gminy Kuźnica Biał. informujemy:

Wszystkie miejscowości położone przy drogach lokalnych, przy których brak jest tablic miejscowości i drogowskazów, są w przygotowaniu i zostaną ustawione w okresie wiosennym.

Oznakowanie miejscowości położonych przy drogach nie będących drogami lokalnymi jak np. Kruglany należy do Urzędu Gminy w Kuźnicy.

Z-ca Dyrektora d/s Budowy
mgr inż. T. Fiedorowicz

Да публікацыі: „ПАТРЭБНЫЯ ЎКАЗАЛЬНІКІ", „Ніва", № 48 (1187) ад 27.XI.78 г.

Адказвае: REJON DRÓG PUBLICZNYCH W BIELSKU PODLASKIM.

Trasa Hajnówka—Michałowo—Białystok przebiega przez teren RDP Bielsk Podlaski i RDP Białystok. W administracji tut. Rejonu jest odcinek Hajnówka—Narewka—Suszcza. Na skrzyżowaniach dróg ustawione są drogowskazy podające odległość do najbliższej miejscowości, natomiast brak jest drogowskazów, podających jako docelową, miejscowość Białystok. Wynika to z faktu, że trasa, po której kursuje PKS nie jest jednolitym ciągiem drogowym, lecz prowadzi na przemian drogami państwowymi i lokalnymi.

Sprawa oznakowania powyższej trasy zostanie rozwiązana podczas generalnej wymiany oznakowania, której termin jest co roku ustalany przez Dyrekcję Okręgową Dróg Publicznych w Białymstoku, sukcesywnie na poszczególnych drogach w zależności od klasy technicznej drogi.

Dyrektor
mgr inż. Jan Wawrzyniak

Імпартгумар

Званок з цэнтра

Сцяпан Пячурка ўжо склаў стосікам свае папкі і чакаў, калі можна будзе апрануцца і ісці дахаты. Была пятніца, і раённы начальнік радаваўся, што тыдзень „адцяляпаў“ без трывог. Начальства з вобласці не званіла, не прыязджала. Машыністка Галя на старэнькай „опціме“ друкавала даклад Пячурку, з якім ён збіраўся выступіць перад сваім калектывам. У канторы было ціха: адны работнікі разышліся, другія таміліся ў нудным чаканні, як і начальнік.

Раптам рэзка зазваніў тэлефон.

— Ого, — злякаўся Пячурка. — Вобласць?! — але трубку не зняў.

Узяла Галя.

— Ало, — далікатна азвалася яна, і тут жа, прыціснуўшы трубку да грудзей, зашаптала:

— Сам.

Пячурка схапіў у яе трубку.

— Пячурка слухае.

Трубка прывіталася.

— Добры дзень, Сідар Пятровіч, — сказаў Пячурка.

— Як справы? — запытала трубка.

— А нішто сабе.

— Рыхтуйся сустрэць чалавека, — прагучала трубка.

— Не першы раз, — вымавіў з хваляваннем Пячурка і запытаў:

— А на якім узроўні сустрэчу?

— На самым вышэйшым, — загадвала трубка.

— Значыць гэта, — разгубіўся зусім Пячурка, — не „казла“ на вакзал, а „Волгу“.

— Так, — пацвярдзіла трубка.

— Люкс у гасцініцы, вячэра ў каюце на два чалавекі. ящчэ што? — дапытваўся Пячурка.

— Рыбалка і экскурс на прыроду, — дадала трубка.

Пячурка выцер узмакрэлы лоб і залемантаваў:

— Сідар Пятровіч, не тамі душу, скажы: ці не рэвізор да мяне з цэнтра?

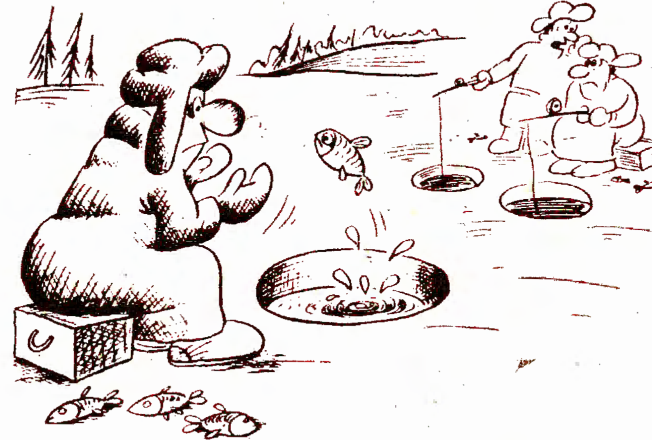
— Горш, — з адчаем адказала трубка і, памаўчаўшы хвіліну, дадала:

— Мая жонка.

— Ух, ліха, — з палёгкай уздыхнуў Пячурка і весела сказаў у трубку:

— Не сумнявайцеся, жонку начальніка сустрэнем на вышэйшым узроўні.

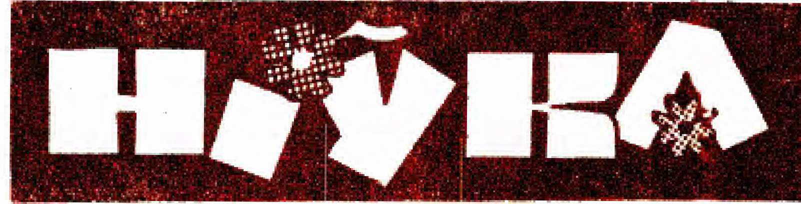
Мікола Дубоўскі

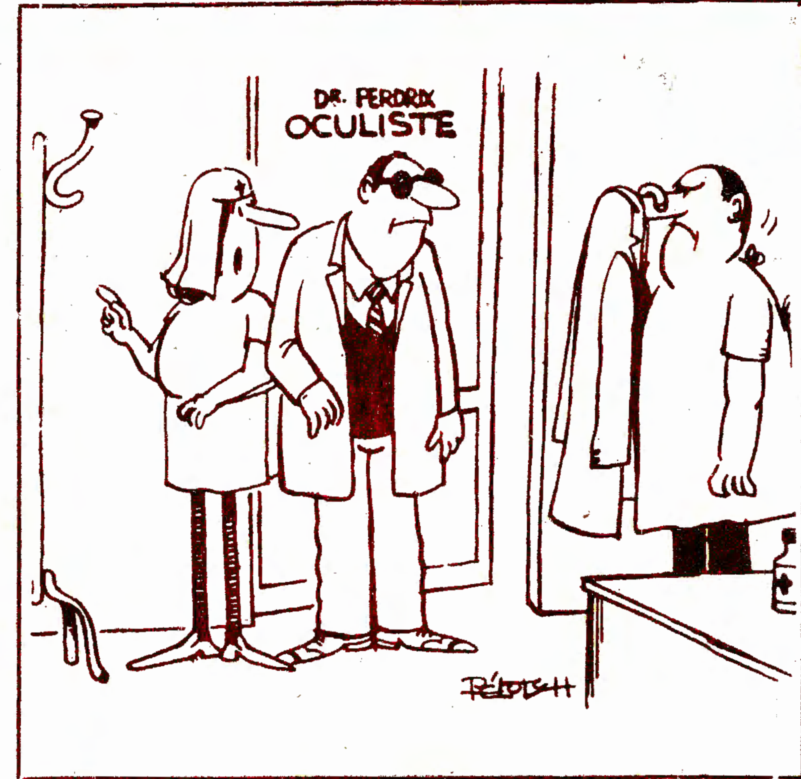

— *Гэта гіпнатызёр з нашага дома культуры.*

...Так доўга нёс лухту, што надарваўся.

— *Вешалка тут...*

З „Весніка Задрыпоніі“

ГЭТА ЦІКАВА

С. Я. у рабочы час не гуляе ў карты, не развязвае красворды, не курыць, не п'е і не ўдарае за жанчынамі. Справа ў тым, што вось ужо тры месяцы С. Я. нідзе не працуе.

ГУМАР З БАРАДОЮ

Прыбеглі людзі на пажар і бачаць: стаіць рукі ў бокі стары Антось каля гумна са збожжам і хоць бы што. А гумно гарыць — ужо і страха абвалілася.

Крычаць мужыкі:

— Чаго ты стаіш? Дабро ж тваё прападзе.

— Ага. Але ж тут і мышэй ляснула...

Без слоў.

МІНІБАЙКІ

СЛУШНАЯ ЗАЎВАГА

Электралямпа Сонцу
гаварыла:
— Я асвятліла ўсе куткі,
дзе курадыміў кнот!
А ты, вялікае свяціла,
Адно і ведаеш,
што свеціш
у акно.

ДЗВЕРЫ І СЦЯНА

— Не ты, а мы галоўныя
ў кватэры, —
Хваліліся Сцяне заўсёды
Дзверы. —
Нас кожны надта паважае:
Заўсёды першым ручку
паціскае.

Д. Ісламаў

КАЛЕГА

Кастусь з Парфенам, п'яненькія, гартаюць падручнік:

— Хто гэта? — спытаў Кастусь, паказваючы малюнак.

— Га-лі-лей, — адказаў Парфен.

— Хто ён?

— Вучоны. Адкрыў, што зямля круціцца...

— А-а-а-а, калега, значыць...

ЯКІ ДОБРЫ

— Мінулай ноччу ў маіх суседзяў было занадта шумна. Яны моцна крычалі і стукалі ў сцяну маёй кватэры.

— А чаму ты на іх не паскардзіўся?

— Ды яны мне асабліва не перашкаджалі. Я сядзеў сабе ціхенька за раялем і развучваў гамы...

СЯМЕЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

— Я хацеў паведаміць вам, таварыш дырэктар, што я ўчора ажаніўся.

— Цудоўна! Віншую. Я вельмі цаню жанатых працаўнікоў. Яны вельмі ахвотна астаюцца ў канторы пасля працы.

ПЕСІМІСТ

— Тата, хто гэта песіміст?

— Гэта такі чалавек, дзіця, які не хоча даіць карову, таму што баіцца, што мала пракісла.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

— Як хочаш, але больш грошай я табе даваць не буду, Роберт, — сказаў бацька сыну. — Пасля гэтага шлюбу ты для мяне мёртвы.

— Дай мне тады грошай на пахаванне.

*

Ля ўваходу ў метрапалітэн здорава падпіты чалавек прыстае да тых, што выходзяць:

— Скажыце, а там унізе цёпла?

— Цёпла, цёпла.

— А відна?

— Як днём...

— І паветра чыстае?

— Вы што, прыезджы?

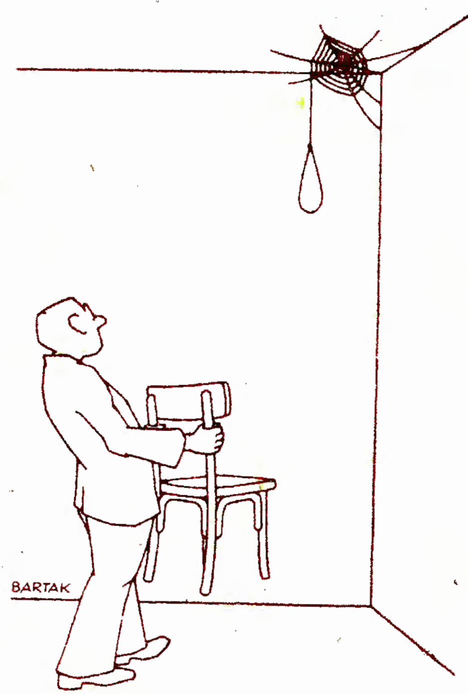
— Ды не, я каранны жыхар, проста мяне туды ніколі не пускаюць!

*

Пакупнік — абразіўшаму яго прадаўшчыку:

— Вазьміце свае словы назад!

— Выбачайце, сеньёр, у нашым магазіне нічога не прымаюць назад. Мы можам толькі абмяняць на раўнацэнны тавар.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе дзяўчат са Спічак змяшчаем песню

DWA RAZY DWA

z repertuaru zespołu „Partita“
słowa: Jerzy Kleyny
muzyka: Antoni Kopff

Gdzie ten świat uproszczony,
świat, co ma cztery strony,
białe dni, czarne noce,
świat najprostszy pod słońcem, słońcem,
słońcem...
Z zielonych lat,
gdzie ten pierwszy, najprostszy świat?...

Bo kto się zna, zna na świecie,
kto na nim się dobrze zna?
Kto pewien jest ile będzie
dwa razy dwa, dwa razy dwa, dwa razy
dwa?!

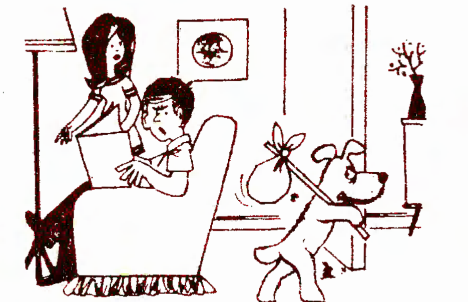
Tu dzień za dniem jak premiery,
nie zawsze wiesz, co się gra...
Nie zawsze już bywa cztery
dwa razy dwa, dwa razy dwa, dwa razy
dwa!

Któż wiedział, że samo życie
rozwiązań tak wiele da,
że jak na złość nam nie wyjdzie
dwa razy dwa, dwa razy dwa, dwa razy
dwa?

A jednak to ludzie cenią,
to nawet swój urok ma,
że w życiu, nie jak w mnożeniu,
dwa razy dwa, dwa razy dwa, dwa razy
dwa...

Dziś śmieszy nas, tylko śmieszy
ktoś, co to się niby zna,
a chciałby świat tak wymierzyć:
dwa razy dwa, dwa razy dwa, dwa razy
dwa!

Czy to cztery, dwa razy dwa?

— *Я яшчэ ніколі не бачыў такога крыўдлівага сабакі!*

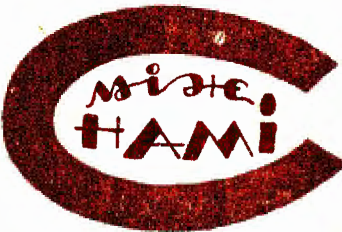

СМЯРДЗЮЧАЯ ЗБРОЯ

Рабаванне адзінокіх прахожых па вуліцы ў вячэрнія часы, гвалтаванне беспаможных жанчын даўно стала звычайнай з'явай у буйнейшых гарадах капіталістычных краін. І тут нельга спадзявацца на дапамогу. Бандыты заўсёды маюць імкненне напасці знянацку. Адно збаўленне ад такой біды — гэта не выходзіць з кватэры. Ну, а калі трэба вяртацца з работы прыцемкам?

Нядаўна адзіночным прахожым прапанавалі своеасаблівую выратавальную зброю супраць рабаўнікоў канадскі хімік Пауль Лебланд. Гэта — невялічкая капсула, якая ўтрымлівае смярдзючае сінтэтычнае рэчыва накшталт таго, што, абараняючыся ад ворагаў, выдзяляе маленькі звярок скунс. Капсула непрыкметна замацоўваецца дзе-небудзь каля крысо паліто, пінжака ці ў дамскай сумачцы, і дастаткова толькі націснуць кнопку, як на таго бандыта, што стаіць перад табою, ліне густы струмень пэўнай вадкасці. І яму ўжо стане не да рабаўніцтва, бо вадкасць едкая, мае вельмі непрыемны пах і, да таго ж, амаль не змываецца, што дае магчымасць пераўнаўча лёгка адшукаць злачынцу.

Ужо ў мінулым годзе па ініцыятыве некаторых прадпрыймальнікаў выпушчана больш 60 мільёнаў такіх капсул пад назвай Ранель. Многія людзі з вялікай удзячнасцю ўзнагароджваюць Паўля Лебланда, асабліва прадстаўніцы слабой паловы чалавечага роду, набываюць гэтую бяскрыўдную зброю і лічаць, што яна мае сур'ёзную перавагу над агнястрэльнай.

Камень за пазухай — нядрэнны матэрыял для кар'еры.